1e tussentijdse rapportage

Noardeast-Fryslân 2022

GEMEENTE NOARDEAST FRYSLÂN

Inhoudsopgave

Inleiding 4
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer 5
Programma 2: Mienskip 15
Programma 3: Soarch en Wolwêzen 24
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje 34
Programma 5: Wenjen en Omjouwing 47
Programma 6: Iepenbiere Romte 59
Algemiene dekkingsmiddels 66
Overhead 69
Heffing Vennootschapsbelasting 71
Onvoorzien 73
Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2022 75
Effecten voor de meerjarenraming 2023-2025 77
Corona 79

Inleiding

Op basis van de financiële verordening wordt u doormiddel van tussentijdse rapportages tweemaal per jaar ingelicht over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt nu de eerste tussentijdse rapportage over 2022.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2022. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven. Afwijkingen groter dan € 100.000 worden toegelicht.

Corona

Aan deze rapportage is de paragraaf Corona toegevoegd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de risico's, de extra kosten die gemaakt worden en de compensatie vanuit het Rijk.

Rapportage op voortgang doelen

Daarna wordt ingegaan over de voortgang van de bestuurlijke activiteiten en de belangrijke terugkerende activiteiten, beleidswijzigingen en projecten in 2022. Door middel van stoplichten wordt de voortgang aangegeven, de betekenis van de icoontjes staan hieronder toegelicht.

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema, er is geen toelichting vereist
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: **Activiteit is gehaald / gereed**

Als een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 1e rapportage

Het resultaat van de 1e rapportage 2022 bedraagt € 448.000 nadelig. Daarmee wordt het voorlopige begrotingsresultaat 2022 € 3.252.000 voordelig.

Het college van burgermeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Portefeuillehouder(s) : J.G. Kramer / T. Berends

Inleiding:
Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organisatiefilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverlenings-handvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.
Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.
Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen, als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.
Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.
Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.
Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk. Bovendien is het openbare orde en veiligheidsdomein onvoorspelbaar.
In 2020 heeft de gemeenteraad de vierjarige veiligheidsagenda *Mei elkoar foar feiligens* vastgesteld. Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is dan ook zoveel mogelijk aangesloten op dit bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van openbare orde veiligheid. De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitenniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen).

De gemeente Noardeast-Fryslân zet in op meer ruimte voor de samenleving als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Initiatieven vanuit de samenleving werden zoveel mogelijk ondersteund en gefaciliteerd.
Noardeast-Fryslân trekt die lijn door.
Bij de inrichting van de bestuurspraktijk en het functioneren van de bestuursorganen wordt er veel ruimte gegeven aan de samenleving. Zo biedt de nieuwe vergaderstructuur van de raad met ondermeer 'It Petear' en 'It Poadium' volop gelegenheid voor een actieve inbreng vanuit alle geledingen van de samenleving.
Het college wil zoveel mogelijk met inwoners, bedrijfsleven en andere partners werken aan het behouden en verbeteren van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente: 'Samen, In de buurt, Persoonlijk!'.

De bestaande internationale samenwerking en vriendschapsband vanuit voormalig Dongeradeel met Fulda en Crediton wordt voortgezet.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:
De gemeente Noardeast-Fryslân is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: verbeteren van de dienstverlening
Kerndoelen
Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe
Speerpunt:
- optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid
Speerpunten:
- persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- hoge klanttevredenheid;
- optimaliseren loketfunctie.

Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen
Speerpunten:
- klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- deregulering.

Onderwerp: veilige woon- en leefomgeving
Kerndoel
De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte
Speerpunten:
- Verkeersveiligheid
- Aanpak (woning) inbraken
- Jeugd en overlast
- Evenementen en horeca
- Personen met onbegrepen gedrag
- Ondermijning

Onderwerp: open, transparant, interactief, integer en coöperatief bestuur
Kerndoel
Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen
Speerpunten:
- het bestuur is herkenbaar en toegankelijk, blijft dicht bij de inwoners en zorgt zo voor verbinding met de gemeente Noardeast-Fryslân;
- de inwoners en samenleving staan centraal (van buiten naar binnen werken);
- het bestuur geeft vorm en inhoud aan een open dialoog met de samenleving;
- het bestuur biedt ruimte voor initiatieven en invloed vanuit de samenleving.

Kerndoel
De internationale samenwerking en vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet
- het bestendigen en stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton

Onderwerp: gezond financieel beleid voor de lange termijn
Kerndoel
Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
101.1	**Doel: Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe.**		
	Smartdoel: In 2022 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd. **Activiteit:** Het plan van aanpak dat in 2019 is opgesteld, is vertaald naar uitgangspunten voor implementatie van het zaaksysteem. In 2022 zullen nieuwe formulieren ontwikkeld worden bij de producten en diensten die via de website worden aangeboden, maar waarvoor nog geen digitale aanvraag mogelijk is (bv. evenementenvergunning).		
101.2	**Doel: Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid.**		
	Smartdoel 1: De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7). **Activiteit:** Jaarlijks wordt de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening gemonitord.		
	Smartdoel 2: De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7). **Activiteit:** Investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma gericht leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klant betrokken benadering) en de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.		
	Smartdoel 3: Cijfer klanttevredenheid is in 2022 gestegen naar een 7,0 (2018: 6,6). **Activiteit:** Ontwikkeling actieve sturing op managementinformatie.		
	Smartdoel 4: Alle schriftelijke communicatie van de gemeenten is vanaf 2022 op B1 niveau (dit is het niveau van 80% van de Nederlanders). **Activiteit:** Inzet van taalcoaches die medewerkers trainen om op B1 niveau te schrijven.		

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
101.3	**Doel: Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen.**		
	Smartdoel 1: In 2022 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen. **Activiteit:** De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		
	Smartdoel 2: Effectieve implementatie van de Omgevingswet. **Activiteit:** Uitvoering van de Omgevingswet.		
102	**Doel: De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte.**		
	Smartdoel 1: Aanpak verkeersveiligheid in Noardeast- Fryslân (op naar nul slachtoffers) door vergroten van de feitelijke verkeersveiligheid én het verhogen van de verkeersveiligheidsbeleving (zie ook programma 6). **Activiteit 1A:** De integrale verbinding tussen verkeer & vervoer én veiligheid wordt geïntensiveerd door een structurele samenwerking te organiseren tussen deze beleidsafdelingen, aangevuld met de politie.		De voorgenomen samenwerking overleggen tussen de beleidsafdelingen verkeer & veiligheid, aangevuld met de politie, zijn nog niet tot stand gekomen. Andere prioriteiten en werkzaamheden, zoals de coördinatie van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, hebben hiertoe geleid.
	Activiteit 1B: Verkeersveiligheid wordt structureel geagendeerd in het operationeel veiligheidsoverleg met de politie én minstens eenmaal per jaar in de lokale gezagsdriehoek.		In het lokale politieoverleg tussen de burgemeester en politiechef wordt wel eens gesproken over thema's op het gebied van verkeersveiligheid. Het onderwerp is in 2022 nog niet breed aan de orde geweest in de gezagsdriehoek (burgemeesters, politie en Openbaar Ministerie).

Nr	**Smartdoelen** activiteiten	**Voortgang** **1ste rapportage**	**Toelichting** **1ste rapportage**
	Smartdoel 2: Aanpak woninginbraken: realiseren stabilisering van de aanpak (woning)inbraken naar het niveau van 2017. **Activiteit 2A:** Vergroten van het risicobewustzijn én meldingsbereidheid door blijvende inzet op inbraakpreventie, met name rond de 'donkere dagen' en vakantieperiodes. Dit wordt gedaan door het inzetten van allerlei communicatiemiddelen, maar ook door het organiseren van inbraakpreventieavonden, het gebruiken van lichtkranten of de inzet van bijvoorbeeld de 'preventietruck'.		
	Activiteit 2B: Preventief bestrijden van heling door de verdere uitrol van het Digitaal Opkopers Register (DOR), waarmee de registratieplicht van handelaren in tweedehands goederen wordt gefaciliteerd.		
	Activiteit 2C: Insteken op buurtpreventie door de begeleiding, facilitering en bekendmaking van WhatsApp groepen (onder andere door WhatsApp-borden ter beschikking te stellen).		
	Smartdoel 3: De komende jaren wordt er ingezet op de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag door: • het verminderen van criminaliteit en overlast • het versterken van de sociale positie en de jongeren perspectief bieden • het verstoren van de negatieve groepsdynamiek • het voorkomen van aanwas • het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en dorpen en onder de jongeren **Activiteit 3A:** Implementatie en verdere ontwikkeling van de aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag (inclusief juridisch kader voor o.a. het delen van informatie). Hierbij is aandacht voor de capaciteit en beschikbaarheid van jongerenwerk en gemeentelijke toezichthouders/ boa's.		
	Activiteit 3B: Jeugdoverlast is een samenspel en per casus/groep wordt een concrete aanpak ontwikkeld. Daar waar sprake is van structurele overlast, worden (fysieke) maatregelen getroffen.		

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 3C: Blijven investeren in de aanpak op en rond het water in Dokkum en aan De Swemmer.		
	Smartdoel 4: Een evenementenrijke gemeente met een gezond horecaklimaat, waarbij een veilig verloop vooropstaat. Overlast, geweld en excessief middelengebruik wordt zoveel als mogelijk voorkomen.		
	Activiteit 4A: Uitvoering geven aan in 2020 vastgesteld evenementenbeleid, waaronder het opstellen van verschillende locatieprofielen in 2022.		
	Activiteit 4B: Onder regie van de gemeentelijke evenementencoördinator worden aanvragen voor evenementen nauwkeurig behandeld, waarbij we nauw samenwerken met onze adviespartners als de politie en Veiligheidsregio Fryslân (brandweer/ GHOR).		
	Activiteit 4C: Bij verschillende (grote) evenementen wordt een multidisciplinair veiligheidsteam ingericht, onder voorzitterschap vanuit het veiligheidsdomein (i.v.m. directe verantwoordelijkheid burgemeester). Dit veiligheidsteam monitort de uitvoering van het evenement en stuurt bij op beperking/ voorkoming van risicovolle situaties.		Going concern. Tot dusver nog geen evenementen waarbij een multidisciplinair veiligheidsteam noodzakelijk was. Zoals doet aanzien zal dit pas in september bij de Admiraliteitsdagen aan de orde zijn.
	Activiteit 4D: De meerwaarde en het inrichten van de functie van een gemeentelijke horecacoördinator wordt verkend.		Deze activiteit staat op de planning voor 2022. Tot dusver is hier nog geen uitvoering aan gegeven vanwege andere prioriteiten / werkzaamheden.
	Smartdoel 5: De komende jaren moet de overlast door verwarde en overlast gevende personen worden verminderd, het draagvlak op straat en in de buurt worden vergroot en een snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning. **Activiteit:** Naast deelname aan de regionale aanpak wordt lokaal ingezet op (multi)casuïstiek waarmee de overlast door personen met verward gedrag wordt beperkt.		

Nr	**Smartdoelen** activiteiten	**Voortgang** **1ste rapportage**	**Toelichting** **1ste rapportage**
	Smartdoel 6: Medewerkers, inwoners en ondernemers herkennen ondermijnende criminaliteit en weten hoe en waar ze dit moeten melden. Er is hierbij specifiek aandacht voor het buitengebied. **Activiteit 6A:** Er wordt projectmatig ingezet op locaties, fenomenen en branches binnen de gemeente waar nog onvoldoende zicht op is. In 2022 gaat dit om een project bedrijventerreinen en een project recreatieterreinen. Ook wordt er een zgn. branchescan uitgevoerd op een specifieke bedrijfstak.		Deze activiteit is nog niet opgepakt.
	Activiteit 6B: Er wordt extra ingezet op de ambtelijke en bestuurlijke integriteit en weerbaarheid in relatie tot het thema ondermijning.		
	Activiteit 6C: Het uitvoeren van onderzoeken die voortvloeien uit de in het ondermijningsbeeld genoemde signalen, bovenop de reguliere werkzaamheden.		Dit krijgt vorm door middel van de casustafel. Er zijn nog niet specifieke onderzoeksresultaten om over terug te koppelen.
	Activiteit 6D: Er wordt, in samenhang met omgevingsplan, beleid ontwikkeld over de herontwikkeling van leegstaande boerderijen.		Deze activiteit is nog niet opgepakt.
	Activiteit 6E: Er wordt extra ingezet op bewustwording van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie.		
	Activiteit 6F: Er wordt een verkennend onderzoek uitgevoerd naar aanvullende toepassingsmogelijkheden van onze Algemene Plaatselijke Verordening in de aanpak van ondermijnende activiteiten.		Deze activiteit is nog niet opgepakt.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
103.1	**Doel: Raad en bestuur zijn open, transparant, interactief en integer.**		
	Smartdoel 1: De gemeente heeft een krachtig, eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie vanuit een open dialoog met de samenleving. **Activiteit 1A:** Het onderwerp bestuurlijke integriteit heeft permanente aandacht en staat minimaal één keer per jaar op de agenda van raad en college.		
	Activiteit 1B: Om ook de stem van kinderen te (laten) horen wordt er jaarlijks een nieuwe kinderburgemeester benoemd.		
103.2	**Doel: De internationale vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet.**		
	Activiteit: Het Vriendschapscomité Dokkum wordt ondersteund bij het stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton. De samenwerking met Fulda en Crediton wordt verder aangehaald.		
104	**Doel: Gezond financieel beleid voor de lange termijn.**		
	Activiteit: De gemeenteraad stelt jaarlijks een sluitende meerjarenbegroting vast. De Provincie toetst de begroting aan de financiële vereisten en baseert op basis daarvan de mate van haar wettelijke toezicht. Naast een sluitende begroting houdt de gemeente voldoende middelen in de Algemene Reserve om de risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.		

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Dienstverlening
	Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
	Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
	Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
	Veilige woon- en leefomgeving
	Veiligheidsagenda Noardeast-Fryslân 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
	Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
	Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
	Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
	Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
	Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen
	Raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút'
	Coalitieagenda 'Trochpakke!, mei elkoar foarút'
	Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
	Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
	Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
	Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
	Gezond financieel beleid voor de lange termijn
	Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.
Vereniging van Waddenzeegemeenten	Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzeegemeenten.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving
Shared Servicecentrum Leeuwarden	Het SSL garandeert en faciliteert de ICT voorzieningen en –dienstverlening voor de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Zij schept zoveel mogelijk de randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening.
Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân	De gemeente Dantumadiel laat door de gemeente Noardeast-Fryslân in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen en zoals omschreven in het dienstverleningshandvest (art 7 centrumregeling).

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten	580	580	17	597
Lasten	-7.129	-7.129	-107	-7.236
Saldo baten en lasten	**-6.548**	**-6.548**	**-90**	**-6.639**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	53	53	91	144
Geraamd resultaat	**-6.495**	**-6.495**	**0**	**-6.495**

Toelichting op de wijzigingen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	17	I
Totaal baten	**17**	
Lasten		
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	-107	I/S
Totaal lasten	**-107**	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve coronacompensatie	91	
Totaal onttrekkingen	**91**	
Totaal saldo wijzigingen	**0**	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Portefeuillehouder(s) : F. Breeuwsma / J. D. de Vries

Inleiding:
In Noardeast-Fryslân staan inwoner en samenleving centraal en gaan we uit van de leefwereld van de inwoners in onze samenleving. Dat past bij de veranderende rollen die overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties innemen. We ontwikkelen ons van een overheid die beslist en stuurt en daarbij waar nodig mensen en organisaties betrekt, naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën.

De rol van de gemeente is binnen dit programma vaak die van:

- een netwerkende overheid, die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente is een aantal doelen binnen dit programma opgenomen als procesdoelen: we gaan met initiatiefnemers en partners een (gebiedsgericht) proces in en het resultaat is niet vooraf te bepalen. De doelen zijn daarom soms minder 'smart' geformuleerd.
Daar waar meetbare smartdoelstellingen zijn geformuleerd zal een nulmeting worden uitgevoerd en worden gegevens van GGD en "Waar staat je gemeente" gebruikt.

Noardeast-Fryslân kent een rijk verenigingsleven en sterke mienskipssin. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen.

Binnen de gemeente hebben we echter wel te maken met demografische ontwikkelingen: bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld voorzieningen als sportclubs, scholen, zorgvoorzieningen en wonen. En daarmee voor de leefbaarheid.

Duidelijk is dat het niet mogelijk is alle voorzieningen of accommodaties in de regio te behouden. Er is discussie nodig over voorzieningenspreiding, op thematisch of meer integraal niveau. In alle gevallen is afstemming nodig, anders riskeert de gemeente de leefbaarheid en vitaliteit.
Het realiseren van een toekomstige voorzieningenstructuur (voorzieningentransitie) vergt tijd en zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen en sportverenigingen) en de dorpen (inwoners). Het is belangrijk betrokkenen te informeren over bevolkingsontwikkelingen en met elkaar de perspectieven voor de toekomst te bespreken.

Hoofddoelstelling:
Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: sociale verbondenheid

Kerndoelen
Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers
Speerpunten:

- aanbod van culturele activiteiten;
- aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- sportactiviteiten;
- verenigingsleven;

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

- vrijwillige inzet in dorpen.

Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners
Speerpunten:
- ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- participatie van burgers;
- samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: voorzieningenniveau

Kerndoel
Beter passend voorzieningenniveau
Speerpunten:
- onderwijs;
- culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- sportvoorzieningen;
- overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerndoelen
Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst
Speerpunten:
- doelgroep jongeren;
- aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken
Speerpunten:
- doelgroep 0-18-jarigen.

Onderwerp: verbondenheid met het gebied

Kerndoelen
Versterken van de culturele identiteit van het gebied
Speerpunten:
- samenwerkingsverbanden;
- richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- initiatieven aanjagen en faciliteren;
- inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Kerndoelen
Versterken van de Friese taal(cultuur)
Speerpunten:
- doelgroep kinderen basisschoolleeftijd;
- tweetalige gemeentelijke organisatie;
- zichtbaarheid van het Fries.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
201.1	**Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers**		
	Smartdoel: Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten en/of culturele vorming is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018. **Activiteit 1:** Nieuwe initiatieven op cultureel gebied worden gestimuleerd.		In de coronatijd zijn de meeste culturele activiteiten geschrapt. Nieuwe culturele activiteiten hebben subsidie gekregen.
	Activiteit 2: Op basis van de Cultuurnota wordt een uitvoeringsnotitie opgesteld waarin ook de verdeling van de middelen is opgenomen.		De uitvoeringsnotitie is verwerkt in de Cultuurnota.
	Smartdoel: Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten al dan niet in verenigingsverband (o.a. cultuur en sport) gericht op de levendigheid van de dorpen. **Activiteit 1:** Er worden kennismakingslessen van diverse sporten op de scholen gegeven via de buurtsportcoach. Hierbij is aandacht voor de Fryske sporten. De plaatselijke verenigingen worden hierbij betrokken.		Dit is In uitvoering; er worden lessen gegeven. Buurtsportcoaches zijn tussenpersoon
	Activiteit 2: Eén keer per 3 jaar wordt een groot evenement georganiseerd met nationale dan wel internationale uitstraling.		Nog niet aan de orde geweest.
	Activiteit 3: Het lokaal Sportakkoord voor het ondersteunen van verenigingen wordt uitgevoerd, met aandachtspunt: de basis op orde na Corona.		Kwartiermakers zijn vanuit Samen actief naar gezondheid verenigingen aan het bezoeken. Terugkoppeling komt naar de gemeente in de vorm van een rapport.
	Activiteit 4: We faciliteren mensen met een beperking om te kunnen sport en bewegen door de uitleen van sportmiddelen voor minder-validen.		We nemen deel aan de uitleen vanuit Sport Fryslân (Fryslân breed).
	Activiteit 5: Inbreng (communicatie) bij met name grotere evenementen met publieke aandacht zoals de (fiets)Elfstedentocht, ludieke acties voor goede doelen etc. Hierin zal de evenementencoördinator een rol spelen.		Gebeurt op momenten dat dit aan de orde is.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
201.2	**Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van burgers.**		
	Smartdoel: Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving. **Activiteit 1:** In 2022 ontvangen de dorpen en wijken een budget als basisondersteuning. Daarnaast kunnen dorpsbelangen en wijkraden incidenteel subsidie aanvragen voor leefbaarheidsinitiatieven.		Er zijn 5 aanvragen binnengekomen voor incidentele subsidie: o.a. voor een sociale activiteit voor ouderen, een vervanging van een defibrillator, nieuwe speeltoestellen. Eén dorpsbelang heeft de basissubsidie aangevraagd.
	Activiteit 2: Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak). Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.		Er zijn veel ideeën opgehaald bij de dorpen m.b.t. koppelkansen versterken dijk Koehool-Lauwersmeer. Deze worden in nauwe samenwerking met het Fries Programma Waddenkust, Sense of Place e.a. samenwerkingspartners verder onderzocht. Fries Programma Waddenkust: Eind maart was er een kick-off bijeenkomst. Verder zijn er drie Tûke Ferbiners aangesteld. Zij gaan aan de slag met gebied Paesens-Moddergat en Ternaard/Wierum.
	Activiteit 3: De 12 Dorpsontwikkelingsmaatschappijen (DOM's) worden begeleid en gefaciliteerd. Er wordt onderzocht op welke manier de DOM-werkwijze kan worden geïntegreerd met de Uitvoeringsagenda van het Projektburo. Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak). Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.		In maart/april is een 'Rondje langs de dorpen' geweest, hierin werd naar stand van zaken van alle DOM-dorpen gevraagd: Wat is afgelopen jaren gerealiseerd en wat is op de korte en ook iets langere termijn gewenst en nodig? Hier heeft Partoer een rapportage over geschreven. Momenteel zijn we bezig met het plan van aanpak Doorontwikkeling DOM's ANNO III voor de komende jaren: daarnaast ook aandacht voor de acute zaken die op de korte termijn nodig zijn voor specifieke DOM's.
	Activiteit 4: Er wordt een beleidskader voor participatie en een leidraad voor participatie ontwikkeld voor initiatieven vanuit de samenleving én gemeentelijke projecten. We gaan daarbij uit van het principe 'ja, mits'.		De raad heeft in januari het Participatiekader vastgesteld. Er is en wordt gewerkt aan de uitwerking van het Participatiebeleid + handreiking (ter ondersteuning bij het uitvoeren van participatie)

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
202	**Beter passend voorzieningenniveau**		
	Smartdoel: De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstbestendig: betaalbaar en bereikbaar. **Activiteit 1:** In verband met de vrijval van een aantal gebouwen wordt in Ferwert een gebiedsgericht proces doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstbestendige voorzieningenstructuur.		Het proces van herschikking van voorzieningen is doorlopen en heeft deels tot resultaat geleid. Uit onderzoek bleek dat het gebouw van het Dockingacollege in te slechte staat verkeerde om voor andere functies. Het moest gesloopt worden. Er is een proces met het dorp doorlopen. De uitkomst daarvan is verkoop gemeentehuis. Hierbij speelden de ontwikkelingen rondom het gemeentehuis Kollum en het Didam-arrest een rol.
	Activiteit 2: Initiatieven vanuit de samenleving gericht op een toekomstbestendige voorzieningenstructuur worden gestimuleerd.		Doorlopend proces.
	Smartdoel: De scholen zijn toekomstbestendig, betaalbaar en blijven goed bereikbaar voor leerlingen. **Activiteit 1:** In 2022 worden op basis van een vastgesteld Integraal Huisvestingsplan de huisvestingsaanvragen beoordeeld en er wordt uitvoering gegeven aan het IHP.		Naast het Scholenpark (zie hieronder) zijn de projecten Pionier (Dokkum) en uitbreiding Campus Kollum gezamenlijk met de betrokken schoolbesturen opgepakt. M.b.t. de Pionier wordt regelmatig overleg met het schoolbestuur (bouwheer) gevoerd over de planvorming, daar wordt momenteel de architectenselectie afgerond.
	Smartdoel: Onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen worden waar mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking (ook met jeugdzorg) en multifunctioneel gebruik. **Activiteit 1:** In 2022 worden de projecten Holwerd (eerste formele samenwerkingsschool) en Oosternijkerk uitgevoerd. In Holwerd wordt de school verbonden met het MFA.		In februari 2022 is de bouw van de samenlevingsschool in Holwerd van start gegaan. In mei 2022 wordt de nieuwe school in Oosternijkerk opgeleverd.
	Activiteit 2: Er wordt een proces doorlopen om te komen tot concentratie van onderwijsvoorzieningen (scholenpark) voor de regio in Dokkum.		In 2021 zijn de kaders gezamenlijk met de vier schoolbesturen afgestemd. In maart / april / mei zijn er bijeenkomsten georganiseerd met de schoolbesturen en een architect om de mogelijkheden op het terrein nader te onderzoeken.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 3: Er wordt een proces doorlopen om in Kollum te komen tot een clustering van voorzieningen op gebied van opvoeden/opgroeien, onderwijs en zorg aan kinderen op het voormalige 'colle'-terrein.		Vanaf zomer 2021 wordt in Kollum onderzocht of op de plek waar de Campus Kollum gaat uitbreiden, een clustering mogelijk is van voorzieningen die te maken hebben met opvoeden/opgroeien, onderwijs en zorg. Doel: doorgaande leerlijnen, inclusief onderwijs, maximale ontwikkelkansen voor kinderen. Streven is om rond de zomer een uitgewerkt plan voor te leggen aan college en gemeenteraad.
203.1	**Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.**		
	Smartdoel: Alle kinderen hebben in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. **Activiteit:** De gemeente faciliteert en stimuleert sterk techniek onderwijs in basis- en voortgezet onderwijs. De gemeente brengt partijen daartoe samen en zoekt aansluiting bij de Versnellingsagenda. Er worden projecten op het gebied van technologie en zorg uitgevoerd als onderdeel van de Regiodeal.		Projecten op het gebied van technologie en zorg zijn onderdeel geworden van de Regiodeal. De gemeente is betrokken bij 'sterk techniek onderwijs'. Alle scholen participeren hierin.
203.2	**Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken.**		
	Smartdoel: Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schoolloopbaan in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 5% toegenomen t.o.v. 2018. **Activiteit 1:** Opus3 zet i.s.m.de Wâldsang als vervolg op UurCultuur een gevarieerd cultuuraanbod op voor het basisonderwijs (onderdeel van de Cultuurnota).		Opus3 heeft een cultuurcoach angesteld. Zij heeft een gevarieerd cultuuraanbod voor het basisonderwijs ontwikkeld.
204.1	**Versterken van de culturele identiteit.**		
	Smartdoel: Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten. **Activiteit:** Activiteiten uit de nieuwe Cultuurnota worden uitgevoerd.		Cultuurplatform is geïnitieerd. 1e bijeenkomst op 20 april 2022

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel: Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 5% t.o.v. 2018. **Activiteit:** We stimuleren in overleg met Markant Friesland de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen (onderdeel van de Cultuurnota).		Markant Friesland en de musea pakken dit op samen met de cultuurcoach van Opus3.
204.2	**Behâld en fuortserkjen van de meartaligens en wëründer Frysk en streekeigen talen.**		
	Smartdoel: It tal trijetalige skoallen is yn 2024, neffens 2017, ferdûbele**.** **Activiteit:** Basisskoallen stimulearje om Frysk taalbelied in plak yn harren skoallebelied te jaan en harren stimulearje oan te slúten by it Netwurk Meartaligens.		De provinsje hat € 10.000 subsyzje beskikber steld foar Frysk yn it ûnderwiis en Frysk yn it sosjaal domein. In noch op te stellen wurkgroep sil oan de slach om Frysk yn it ûnderwiis te stimulearjen. Ien fan de partners is Cedin. Cedin is de standertkwaliteit fan de trijetalige skoalle oan it werdefiniearjen en dwaande mei de Taalplanbesites dy't fanút de Provinsje wei opset binne. Hjirnei is der in better byld wêr't skoallen ferlet fan ha en giet de wurkgroep oan de slach.
	Smartdoel: Yn 2024 bin alle pjutteropfanglokaasjes en bernedeiferbliuwen twatalich sertifisearre. **Activiteit:** Yn gearwurking mei it SFBO organisaasjes stimulearje twatalich te wurden. Dit jildt benammen foar nije organisaasjes.		Trochrinnend proses.
	Smartdoel: De sichtberens fan it Frysk yn 'e gemeente en de gemeentlike organisaasje fergrutsje. **Activiteit:** Der wurdt mear Frysk brûkt op de gemeentelike webside, gemeentepagina krante, sosjale media, Viadesk en brieven.		Op 21 febrewaris (de dei fan de Memmetaal) wie de Mail mar Frysk dei. Kollega's binne frege om dizze dei yn it Frysk te mailen. Der is wurke oan in Fryske edysje fan it personielsblêd #Wy. Der ferskine regelmjittich Fryske berjochten op Viadesk. De provinsje hat € 10.000 subsyzje beskikber steld foar Frysk yn it ûnderwiis en Frysk yn it sosjaal domein. Yn oerlis mei de Afûk sil in aksjeplan opsteld wurde.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel: Yn 2022 wurdt wurke oan aktiviteiten foar it behâlden fan de streekeigen taalkultueren (ûnder oaren it Dokkumers, Kollumers en Pompsters). **Activiteit:** Der wurdt fierder útfiering jûn oan de aktiviteiten sa as neamd yn de beliedsnota Frysk taalbelied "Mei elkoar foarút mei it Frysk" en de taalferoarde-ring Frysk. Der is in wurkgroep aktyf dy't aktiviteiten betinkt en útfiert om de streekeigen taalkultueren te behâlden en út te wreidzjen.		Ien kear per kwartaal komme de Streektaal Stipers by elkoar. Tidens de gearkomsten komme de ferbining, ynspiraasje en stimulâns oan bod.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Sociale verbondenheid
	Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
	Voorzieningenniveau
	Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
	Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
	Naar een regionaal voorzieningenspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
	Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend master-plan huisvesting DDFK
	Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)
	Kennislab
	Verbondenheid met het gebied
	Nota Frysk Taalbelied Noardeast-Fryslân "Mei elkoar foarút mei it Frysk"
	Nog op te stellen Cultuurnota Noardeast-Fryslân

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs
Elan Onderwijsgroep	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten	163	163	148	311
Lasten	-8.002	-8.290	-660	-8.949
Saldo baten en lasten	**-7.839**	**-8.127**	**-512**	**-8.638**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	390	687	482	1.169
Geraamd resultaat	**-7.449**	**-7.440**	**-30**	**-7.470**

Toelichting op de wijzigingen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Leefbaarheid dorpen en wijken Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor de controle van coronatoegangsbewijzen. Gemeente Noardeast-Fryslân heeft hiervoor	173	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
een tijdelijke subsidieregeling vastgesteld ter compensatie van de gemaakte kosten. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat. Zie ook de toelichting bij de lasten.		
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	-25	I
Totaal baten	**148**	
Lasten		
Leefbaarheid dorpen en wijken Vanuit het Rijk zijn specifiek middelen beschikbaar gesteld voor de controle van coronatoegangsbewijzen. Gemeente Noardeast-Fryslân heeft hiervoor een tijdelijke subsidieregeling ingesteld ter compensatie van de gemaakte kosten. Het budgetplafond voor deze regeling bedraagt van september 2021 t/m december 2021 € 200.000 en kan gedekt worden uit de reserve Coronacompensatie. Het subsidieplafond van januari t/m februari 2022 bedraagt € 173.000 en kan gedekt worden uit de ontvangen rijksmiddelen. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat. Zie ook de toelichting bij de baten.	-373	I
Voor Bruisend Hart Hallum is vanuit de reserve Coronacompensatie een extra bijdrage van € 100.000 beschikbaar gesteld ter gedeeltelijke dekking van de gestegen bouwkosten.	-100	I
Kunst en cultuur activiteiten Er is een tijdelijke subsidieregeling 'Corona compensatie culturele instellingen, sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties jeugd Noardeast-Fryslân' vastgesteld. Het subsidieplafond bedraagt € 95.000 en kan gedekt worden uit de reserve Coronacompensatie. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	-95	I
Kunst en cultuuractiviteiten Er is een Stimuleringsfonds Kunst en Cultuur opgericht waarbij er voor de jaren 2022 t/m 2024 jaarlijks € 75.000 beschikbaar gesteld wordt. De middelen worden gedekt uit de reserve Coronacompensatie. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	-75	I
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	-17	I
Totaal lasten	**-660**	
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Coronacompensatie		
- *Regeling compensatie kosten controle coronatoegangsbewijs*	200	
- *Subsidieregeling Corona compensatie culturele instellingen*	95	
- *Stimuleringsfonds Kunst en Cultuur*	75	
- *Overig*	112	
Totaal onttrekkingen	**482**	
Totaal saldo wijzigingen	**-30**	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Portefeuillehouder(s) : J.D. de Vries

Inleiding:
De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren.

Met deze transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen. We investeren in zowel het algemeen welzijn als de zorg van onze inwoners.

In 2019 kreeg de gemeente te kampen met grote tekorten op het sociaal domein. Wanneer we het sociaal domein bereikbaar en betaalbaar willen houden dan moeten we anders werken.
Sindsdien moet ingezet worden op kostenbeheersing d.m.v. een uitgebreide set maatregelen, die consequenties heeft voor beleid en uitvoering van welzijn en zorg. Anders werken is noodzakelijk om het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar te houden.
Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komt aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving.

De gemeente Noardeast-Fryslân streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.
Dit is dan ook de hoofddoelstelling van dit programma. De hoofddoelstelling is uitgewerkt in een viertal kerndoelstellingen met bijbehorende speerpunten:

- 301 Een gezondere levensstijl;
- 302 Meer maatschappelijke participatie;
- 303 Gunstiger opvoedklimaat;
- 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

De punten uit de raads- en coalitieagenda van Noardeast-Fryslân m.b.t. dit programma zijn als volgt in de kerndoelstellingen verwerkt:
In de raadsagenda is als dialoogonderwerp opgenomen:

- Bereikbaarheid en inzet van formele zorg door gebiedsteams en informele zorgaanbieders (mantelzorg, voorzieningen in dorpen): Kerndoelstelling 304.

De volgende hoofdpunten zijn in de coalitieagenda is opgenomen:

- Doelgerichte, proactieve en preventieve aanpak armoede, schulden, eenzaamheid; (netwerken, samenwerking met partners, herkenbare contactpersonen, armoede zichtbaar maken, aanpak laaggeletterdheid, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen waarderen): Kerndoelstelling 302;
- Gezonde leefstijl; (preventieve aankap alcohol- en drugsgebruik jongeren, Mei Feste hân, voorkomen overgewicht, handhaven nulbeleid) : Kerndoelstelling 301;
- Iedere inwoner kan rekenen op zorg die hij nodig heeft, nu en in de toekomst; (bereikbare zorg, één aanspreekpunt, contacten met huisartsen en wijkverpleging, schoolmaatschappelijk werk zonder wachtlijsten, ruimte voor nieuwe en kleine zorgvormen, makkelijker maken aanvragen WMO-voorziening, waardering en ondersteuning pleeggezinnen): Kerndoelstelling 303;
- Overschotten innovatief inzetten/ slimmer inzetten van geld; (overschotten voor sociaal domein reserveren, passende inzet, effectiviteit, efficiency, innovatie, monitoring en evaluatie aanpak om toekomstbestendig zorgaanbod te kunnen garanderen): Kerndoelstelling 304;

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

- Tegenprestatie (maatwerk gericht op bijdragen aan de samenleving met werk en als dat niet mogelijk is vrijwilligerswerk, maatwerk, aanpak jeugdwerkeloosheid met NEF, tegenprestatie naar vermogen bij uitkering, goede praktijkvoorbeelden uitdragen): Kerndoelstelling 302.

Onderstaand worden de speerpunten van de kerndoelen benoemd:

Hoofddoelstelling:
Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Kerndoel
Een gezondere levensstijl
Speerpunten:
Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen onverantwoord gebruik van verslavende middelen als alcohol, drugs en tabak;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- verbetering gezonde voeding en levensstijl bij kinderen en jongvolwassenen;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: meer maatschappelijke participatie

Kerndoel
Meer maatschappelijke participatie
Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag;
- inclusieve samenleving.

Onderwerp: gunstiger opvoedklimaat

Kerndoel
Gunstiger opvoedklimaat
Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school) met voldoende middelen voor persoonlijke ontwikkeling;
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Kerndoel
Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden
Speerpunten:

- opzet stuurinformatie;
- optimaliseren werkwijzen en sturing.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
301	**Gezondere levensstijl**		
	Smartdoel 1: Gezond gewicht (bewegen en voeding) In 2022 is het overgewicht onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting. **Activiteit 1A:** Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op gezond gewicht van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025), dat in 2020 aan de raad wordt aangeboden).		Het beleidsplan is door de Raad vastgesteld. De activiteiten liggen op koers en worden uitgevoerd op basis van het reguliere programma vanuit de GGD.
	Activiteit 1B: Uitvoering van het basistakenpakket en het aanvullende pakket door GGD-Fryslân 2022. (Aanvullende pakket wordt jaarlijks herzien), gericht op gezond gewicht.		De voortgang van activiteiten ligt op koers en worden uitgevoerd op basis van het reguliere programma vanuit de GGD.
	Activiteit 1C: Verder uitwerken programmatische aanpak status als JOGG-gemeente (Jongeren op gezond gewicht"; een programmatische aanpak waarbij bestaande en nieuwe initiatieven bijeengebracht worden, gericht op gezonde voeding en levensstijl).		In 2021 heeft de gemeente de status van JOGG gekregen.
	Activiteit 1D: Uitvoeren projecten vanuit GIDS (terugdringen van gezondheidsachterstanden, met speciale aandacht voor lage sociale economische status).		De uitvoering van activiteiten ligt op koers. Projecten vinden op reguliere basis doorgang.
	Smartdoel 2: Alcohol en Drugs (middelen gebruik) en Rookvrije generatie In 2022 is het middelen gebruik onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting. **Activiteit 2A:** Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025).		Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma.
	Activiteit 2B: Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het Preventie en Handhavingsplan 2020-2023.		Het Preventie en Handhavingsplan 2020-2023 is eind 2021 vastgesteld. De voortgang van activiteiten ligt op koers.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 3: Psychosociale gezondheid In 2021 zijn depressie gevoelens onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting. **Activiteit 3A:** Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op psychosociale gezondheid van het nieuwe Gezondheidsbeleid 2021-2025.		Het nieuwe beleidsplan is door de Raad vastgesteld. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2022 is gebaseerd op het vastgestelde gezondheidsbeleid.
	Activiteit 3B: Uitvoering activiteitenprogramma 2022 'Mei fêste hân' gericht op grensoverschrijdend gedrag en cyberpesten.		Het project Mei fêste hân is weer volop in uitvoering, nu de corona maatregelen zijn versoepeld/opgeheven. Samen met de scholen worden initiatieven, activiteiten en trainingen weer voortvarend opgepakt.
302	**Meer maatschappelijke participatie.**		
	Smartdoel 1: Het aantal huishoudens dat binnen de gemeente in armoede leeft neemt af naar <3,2%. **Activiteit 1:** Uitvoering nieuw armoedebeleid dat najaar 2021 door de raad is vastgesteld. • Ontwikkelen en uitvoeren van nieuw vast te stellen integraal en kindgericht armoedebeleid • Inzet van minimacoaches		Het beleidskader is eind 2021 vastgesteld. Er is een start gemaakt met de uitvoering van de actiepunten uit het nieuwe armoedebeleid. Namelijk: In samenwerking met het Bolwerk wordt een plan van aanpak opgesteld voor het actiepunt 'samen koken'. Daarnaast is inmiddels een aansluitovereenkomst getekend met Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Verwacht wordt in juni te starten met het fonds.
	• Versterken samenwerking schuldhulpverlening, zowel intern (Gebiedsteam) als met derden (woningstichtingen); • Intensiveren van vroeg signalering; • Inzetten op preventie		In 2021 zijn er drie minimacoaches aangenomen binnen de ambtelijke organisatie. Zij voeren onder andere vroeg signalering uit en zetten De Voorzieningen Wijzer in. Vroeg signalering is geïntensiveerd. Convenanten met diverse vaste lasten partners zijn ondertekend (energie, water, zorg en huur). De minimacoach pakt de signalen die binnenkomen op. Door het versturen van een brief/email, telefonisch contact of huisbezoek. Met woningcorporaties zijn convenanten gesloten om de samenwerking te versterken. We sluiten aan bij de Nederlandse Schuldhulproute. Daarnaast loopt er een aanvraag om lid te worden van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) om de kwaliteit van schuldhulpverlening te waarborgen en samenwerking met ketenpartners te intensiveren.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 2: Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2022 45%. Dat houdt een stijging in van 3% t.o.v. 2020. NB Friesland kent het hoogste % vrijwilligers landelijk. **Activiteit 2A:** Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.		Dit betreft het reguliere aanbod en werkplan. De activiteiten liggen op koers.
	Activiteit 2B: In 2022 zijn er nieuw uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2022-2025) bepaald inclusief bijbehorende activiteiten, waarbij ingezet wordt op álle speerpunten benoemd in dit kerndoel. Het welzijnsbeleid omvat mantelzorg, volwassenen / ouderenwerk, jongerenwerk, vrijwillige inzet en samenlevingsopbouw.		De uitgangspunten zijn bepaald en gedeeld met het Bolwerk/Timpaan. Er is een start gemaakt om projectmatig deze uitgangspunten uit te werken tot een nieuw aanbod vanuit de welzijnspartij(en).
	Smartdoel 3: Het aantal inwoners dat zich sociaal en emotioneel eenzaam voelt neemt af met 5% van 39% (in 2020) naar 34% (in 2022). **Activiteit:** Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.		Het reguliere programma en werkplan van het Bolwerk en Timpaan wordt uitgevoerd. Buurtkamers zijn en waren gedurende de lockdown periode geopend en actief, echter terughoudend in hun activiteiten als gevolg van de richtlijnen.
	Smartdoel 4: Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de locaties en trainingen om te willen leren is in 2021 t.o.v. 2020 toegenomen met 5%. **Activiteit:** Er worden i.s.m. met partners themamiddagen en cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		Deze activiteiten zijn inmiddels weer volledig opgestart. Met uitzondering van de laatste weken in 2021 (lockdown). Op 11 april komt o.a. de escape caravan in Dokkum
303	**Gunstiger opvoedklimaat.**		
	Smartdoel 1: Alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd zijn in beeld t.b.v. een afgestemde aanpak **Activiteit 1A:** Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		Het betreft hier een reguliere inzet vanuit de GGD en de peuteropvangorganisaties. Doelen, resultaten en voortgang worden geborgd in de frequente overleggen en reguliere samenwerking met de peuteropvangorganisaties. De opgenomen activiteiten zijn ingezet en uitgevoerd

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 1B: Inzet op onderwijszorgarrangementen met de scholen: • Vanuit gemeente: Samenwerking met SBO De Twine en Dockinga • In ANNO verband: Zorg en Onderwijs • In provinciaal verband: Actieplan "Foar Fryske bern". • In landelijk verband: 'Met andere ogen'.		Onderwijs en zorg wordt opgepakt en ontwikkeld in de pilots met scholen die onder de vlag van Foar Fryske Bern, ANNO en NO als inspiratieregio worden opgezet en in 2021 van start zijn gegaan. We liggen goed op koers. Het project verloopt en vordert volgens planning. Het college heeft het actieplan (vierjarenplan) vastgesteld. Alle uitgangspunten zijn vastgelegd.
	Smartdoel 2: Samenwerking op basis van een convenant met alle huisartspraktijken. **Activiteit:** Verdere uitwerking en monitoring van het 2021 gestarte POH GGZ Jeugd.		
	Smartdoel 3: De problematiek van kinderen die worden geconfronteerd met een echtscheidingssituatie wordt tot een minimum beperkt. **Activiteit:** Resultaten bereiken via een actieve deelname aan het provinciale programma: • Kind in beeld bij echtscheiding, onderdeel van Foar Fryske Bêrn, en de methode van Sociale Innovatie. (Zie: www.foarfryskebern.nl).		In 2021 zijn de eerste tastbare resultaten van het project opgeleverd, namelijk eenduidig veiligheidsplan en handleiding, die ook geïmplementeerd is. De regiovisie 'Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties – Fryslân' is geactualiseerd en vastgesteld. Aandachtsfunctionarissen zijn gepositioneerd en we nemen actief deel aan het provinciale programma Kind in beeld bij echtscheiding. Met deze resultaten kunnen we de gestelde activiteit als afgerond beschouwen. Komend jaar ligt de focus op verbetering en doorontwikkeling van de veiligheidscyclus binnen casuïstiek. En wordt de gefaseerde ketenzorg doorontwikkeld.
304	**Beter organiseren van zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam bereikbaar te houden.**		
	Smartdoel 1: Sturinginstrumentarium sociaal domein geïmplementeerd inclusief periodieke rapportagestructuur ter ombuiging van tekorten en ter vergroting van inzicht en sturingsmogelijkheden. **Activiteit 1A:** Vervolg kostenbeheersing uitvoeren monitoren: onderwijs en zorg (met scholen 3 sporen van samenwerking en casuïstiek), zorg en welzijn, sociale bouwmarkt en poh ggz jeugd.		.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 1B: Evaluatie van project Wending voorjaar 2022.		Begin 2021 heeft er een herstart plaatsgevonden. Er is een nieuwe (interne) projectleider aangesteld. Het programma is opgenomen in de reguliere lijn en wordt intensiever gekoppeld aan de Verbeteragenda. Gebied – en integraal gericht werken zijn als prioritair aangemerkt binnen het verbeterprogramma.
	Smartdoel 2: In 2022 wordt 50% van onze diensten voor enkelvoudige producten digitaal verleend.		
	Activiteit: Afronden Digitaliseringsproject.		Het doel is om dit jaar het project af te ronden. De activiteiten liggen goed op koers.
	Smartdoel 3: Gebiedsteams werken in het gebied met betrokken organisaties en inwoners (om zorg, welzijn en ondersteuning samen en zo dichtbij mogelijk te organiseren). **Activiteit 3A:** In samenwerking met bewoners opstellen gebiedsanalyses per gebied ter voorbereiding op gebiedsplannen. (één van de resultaten van project Wending).		
	Activiteit 3B: Benutten laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en dagbesteding.		Het toetsingskader is opgeleverd en er wordt inmiddels mee gewerkt en op gestuurd. We liggen goed op koers m.b.t. de genoemde activiteit. De opgave en opdracht voor de komende tijd is een verhoogde deelname bewerkstelligen van cliënten aan deze voorzieningen
	Activiteit 3C: Uitvoering activiteiten 2022 voortvloeiend uit nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2022-2025).		De uitgangspunten van het integraal kader zijn opgesteld. Dit in samenwerking met de Welzijspartijen het Bolwerk en Timpaan. De middelen om extra te investeren in het jongerenwerk zijn verwerkt in de begroting. Niet alle doelstellingen zijn behaald, maar de kaders en middelen zijn gerealiseerd.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Langer leven in goede gezondheid
	Gezondheidsbeleid 2014-2017
	In concept:
	Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
	Meer maatschappelijke participatie
	Kadernota ''samen leven, sterk voor elkaar'' (2013)
	Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
	Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
	Uitvoeringsplan WMO (2014)
	Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
	''Het nieuwe jongerenwerken DDFK''

	Onderwerp beleidsdocumenten
	In Concept
	Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018(/2019)
	Armoedebeleid (2018/2019)
	Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
	Herijking Participatiebeleid
	Visiedocument wonen en zorg
	Visiedocument Gebiedsteam (toegang)
	Notitie Harmonisatie Welzijnswerk; Welzijnsbeleid 2021-2024 (in ontwikkeling)
	Gunstiger opvoedklimaat
	Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
	Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Dokwurk	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Sociaal Domein Fryslân	Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van de wettelijke taken op deze terreinen doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren. Vanuit SDF participeren wij ook in 'Foar Fryske Bern'.
Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noarde-ast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Frys-lân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noordoost Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.
Stichting Versnellingsagenda Noordoost Fryslân	

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten	18.905	18.905	-439	18.466
Lasten	-72.289	-72.384	-49	-72.433
Saldo baten en lasten	**-53.384**	**-53.478**	**-488**	**-53.967**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	632	717	196	913
Geraamd resultaat	**-52.752**	**-52.762**	**-292**	**-53.054**

Toelichting op de wijzigingen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Nieuwe wet inburgering Bijstelling van het budget op grond van de 1e toekenningsbeschikking 2022 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een specifieke uitke-ring vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag wor-den bijgesteld. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resul-taat.	279	S
PW-bijstand algemeen (BUIG)	-954	S

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige toekenningsbeschikking van 1 oktober 2021 voor de BUIG middelen. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.		
BBZ De wijze waarop de Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ) wordt gefinancierd, is per 1 januari 2020 gewijzigd. De financiering wordt in plaats van historische uitgaven, gebaseerd op objectieve factoren. Dit heeft een structureel nadelig effect.	-103	S
Nationaal programma onderwijs (NPO) Bijstelling van het budget op grond van de toekenningsbeschikking van 24 december 2021 voor de nieuwe wet Inburgering. Dit betreft een incidentele specifieke uitkering voor 2022 en 2023 vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van worden bijgesteld, met € 420.000 voor 2022 en € 245.000 voor 2023. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.	420	I
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	-81	S
Totaal baten	**-439**	
Lasten		
Nieuwe wet inburgering Bijstelling van het budget op grond van de 1e toekenningsbeschikking 2022 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.	-279	S
PW-bijstand algemeen (BUIG) Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige toekenningsbeschikking van 1 oktober 2021 voor de BUIG middelen. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.	954	S
Nationaal programma onderwijs (NPO) Bijstelling van het budget op grond van de toekenningsbeschikking van 24 december 2021 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een incidentele specifieke uitkering voor 2022 en 2023 vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van worden bijgesteld, met € 420.000 voor 2022 en € 245.000 voor 2023. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.	-420	I
Gemeentelijk armoedebeleid Vrijval van € 140.000 aan incidenteel geraamde kosten ervaringscoach minima door opname in het nieuwe beleidskader integraal en kindgericht armoedebeleid per 2022 waarvoor al middelen beschikbaar zijn.	140	I
WMO huishoudelijke hulp Het aantal inwoners met een voorziening voor huishoudelijke hulp stijgt ten opzichte van het aantal opgenomen in de begroting.	-100	I
Algemene volksgezondheid De inkoop van de gezondheidspakketten bij de Veiligheidsregio is te krap geweest. Hierdoor zullen er ook in 2022 aanvullende pakketten nodig zijn, waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.	-100	S
Professioneel welzijnswerk Vanuit de corona reserve hebben we geld beschikbaar gesteld voor Aanpak eenzaamheid en inclusieve samenleving. Hier staat een onttrekking aan de reserve corona tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	-121	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Voor de aanpak van eenzaamheid en inclusieve samenleving is er vanuit de reserve Coronacompensatie geld beschikbaar gesteld. Deze middelen worden gedekt uit de reserve Coronacompensatie. De afwijking heeft geen invloed op het resultaat.		
GIDS-gelden De te ontvangen middelen voor de Gidsgelden zijn verlengd. Deze middelen zijn ontvangen via de Algemene uitkering en waren daar ook geraamd. Deze middelen moeten in programma 3 geraamd worden en worden daarom gecorrigeerd. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.	-112	S
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	-11	I/S
Totaal lasten	**-49**	
Total toevoegingen aan reserves	**0**	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Coronacompensatie - Aanpak eenzaamheid en inclusieve samenleving - Overig	196	
Totaal onttrekkingen	**196**	
Totaal saldo wijzigingen	**-292**	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Portefeuillehouder(s) : J. Boerema

Inleiding:
Noardeast-Fryslân staat als nieuwe gemeente voor een grote opgave. Een gerichte economische aanpak moet ertoe bijdragen dat de gemeente zich in totaliteit sterk ontwikkelt. In Noardeast-Fryslân zijn van oudsher de sectoren landbouw (met name agrifood), maakindustrie (in het bijzonder de metaalindustrie) en bouwnijverheid sterk aanwezig. Dit zijn de meest stuwende en innovatieve sectoren in de regio. Deze sectoren herbergen vele toppers die wereldwijd koploper zijn maar die bij het grote publiek niet bekend zijn.

In dat licht bezien is het verstandig om extra aandacht voor deze sterke sectoren binnen de gemeente te genereren vanwege hun innovatieve kracht en/of vanwege hun duurzame ontwikkelingspotentie. Het is dan ook noodzakelijk om deze krachten verder te ontwikkelen in samenhang met het onderwijs en de ondernemers. Daarnaast moeten de krachten gebundeld worden om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter te laten aansluiten.

Het faciliteren van het bedrijfsleven in vestigingsmogelijkheden en bereikbaarheid in zijn totaliteit heeft daarbij grote aandacht. Want door de komst van de Centrale As en daarmee een veel betere bereikbaarheid is een duidelijk waarneembare belangstelling voor bedrijfsvestiging op gang gekomen.

Daarnaast dient ingezet te worden op verdere ontwikkelingsruimte voor de bovenregionale positie van Dokkum en de centrumpositie van Kollum voor de leefbaarheid in de gehele gemeente. Ook ontwikkelmogelijkheden voor Hallum zijn in dit kader van belang.
Mogelijk is een insteek op een aantal duidelijke prioritaire onderdelen waarbinnen een aantal thema's van belang zijn als stimulering bedrijvigheid, opwaardering infrastructuur duurzame energie en voorzieningenniveau een te verkiezen strategie.
De gemeente Noardeast-Fryslân kan zich gelukkig prijzen met het gegeven dat ze naast een nationaal park (Lauwersmeer) een werelderfgoed (Waddenzee) en een Nationaal landschap (Noardlike Fryske Wâlden) kent. Zeer waardevolle elementen die een cruciale rol vervullen in het recreatieve en toeristische beleid. In een nog nader uit te werken beleidsplan zal hier met name aandacht voor zijn, zeker in relatie tot het ontwikkelen van streekmerken en de al bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Om de economische kracht en structuur van de gemeente Noardeast-Fryslân te versterken is het tevens van belang om ook regionaal de samenwerking te zoeken. Het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten en de provincie, in de vorm van het werken aan de economische versnellingsagenda, kan daarbij een stevige impuls betekenen. Immers overheden, bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en andere actoren, werken aan de totstandkoming van een dergelijk instrument voor Noardeast-Fryslân, die in economische zin moet werken aan het versterken van de economische vitaliteit, het verdienend vermogen van de regio en de leefbaarheid in de kernen op peil te houden.
In dit verband is het mogelijk wenselijk om ernaar te streven om ook een kernzone te worden waar rekening mee gehouden dient te worden in het provinciale beleid. Verstandiger is het om te stoppen met de focus op economische kernzones en meer aandacht te vragen voor de ontwikkeling van de rest van Fryslân.

Hoofddoelstelling:
Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Kerndoelen
Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven
Speerpunten:

- aanbod van bedrijventerreinen;
- provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- contacten met ondernemersverenigingen;
- ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- op peil houden van werkgelegenheid;
- bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

Meer instroom en toeleiding naar werk
Speerpunten:

- mismatch op de arbeidsmarkt;
- re-integratie;
- onderwijs;
- ondernemersbelangen.

Toelichting;

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m² bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen. De instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: verbeteren detailhandel en structuur

Kerndoel
Verbeteren detailhandel structuur
Speerpunten:

- ondernemers;
- ondernemersverenigingen;
- overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's);
- ANNO onderzoek;
- winkelvloeroppervlak;
- bereikbaarheid;
- compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: meer toekomstbestendige, Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerndoel
Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid
Speerpunten:

- behoud bedrijvigheid;
- versterken sterke sectoren;
- inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp: een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Kerndoel
Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven
Speerpunten:

- ondernemersklimaat;
- marketing en promotie;
- verblijfsaccommodaties;
- recreatieve infrastructuur;
- toeristische voorzieningen.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
401.1	**Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven.**		
	Smartdoel 1: Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2019-2022 toenemen met 5%. **Activiteit:** Inzet van Bedrijvencontactfunctionarissen en communicatie.		Nagenoeg alle bedrijfskavels zijn verkocht.
	Smartdoel 2: Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. Met name Betterwird in Dokkum en het bedrijventerrein in Hallum. **Activiteit:** In regionaal verband het convenant regelen om zodoende voldoende bedrijfsterreinen te ontwikkelen. Met name in Dokkum, Hallum en Kollumerzwaag dient uitbreiding gerealiseerd te worden.		Het Convenant Bedrijventerreinen is vastgesteld en dient als uitgangspunt voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen.
	Smartdoel 3: Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vastleggen in Plan van Aanpak (PvA). **Activiteit 3A:** Regelen van gecombineerde bezoeken door de contactfunctionaris, op basis van de afspraken in het plan van aanpak.		Er wordt gewerkt met een nieuw schema.
	Activiteit 3B: Het actief ondersteunen en beleggen van het economisch platform, waarin de bestaande ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd (Voor de landbouw, vertegenwoordigd door o.a. LTO wordt een separaat overleg opgestart).		Wordt weer opgepakt. Heeft in de coronaperiode tijdelijk stilgelegen.
	Smartdoel 4: Onderzoek naar nieuwe westelijke ontsluitingsweg Dokkum en oost- tangent Kollum in periode van 2020-2022. **Activiteit:** Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		De mobiliteitsvisie is gereed. Nadere uitwerking van de visieopgaven wordt opgestart.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
401.2	**Meer instroom en toeleiding naar werk.**		
	Smartdoel 1: De werkgelegenheid voor de laaggeschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 2% per jaar in de periode van 2019 - 2022. **Activiteit 1:** NEF wordt ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed te kunnen laten functioneren als werknemer. De inzet is zowel gericht op mensen (werknemers) als bedrijven.		NEF = Dokwurk Dokwurk ontwikkelt zich meer en meer als een innovatief sociaal ontwikkelbedrijf met een spilfunctie in onze lokale economie. Dankzij het grote en groeiende netwerk van bedrijven rondom Dokwurk, zijn de uitstroomkansen - ondanks de toegenomen problematiek bij de Dokwurk doelgroep-, onverminderd rond de 50%.
	Smartdoel 2: Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland. **Activiteit 2A:** In het kader van de Versnellingsagenda worden de volgende business-cases uitgevoerd: a. Mobiliteitscentrum; b. Wendbaar vakmanschap; c. Bouwen aan ambitie. Door de coronacrisis heeft er een aanzienlijke verschuiving in de uitwerking van deze pakketten plaats gevonden. Nadere uitwerking toegesneden op de huidige situatie is vereist.		Binnen de genoemde businesscase zijn inmiddels de volgende projecten van start gegaan met subsidie vanuit de Versnellingsagenda: • www.wurkstart.nl • https://qop.nl/werk-maken-van-vlas/ • https://qop.nl/valideren-relevant-worden-en-blijven-voor-werk/ • https://qop.nl/stadswerkplaats-noordoost-fryslan/ • https://qop.nl/lisdodde-als-isolatiemateriaal/ • https://qop.nl/wendbaar-vakmanschap-in-noordoost-fryslan/ • https://qop.nl/klantreis-kwetsbare-jongeren/ • https://qop.nl/educatiefacilieiten-bij-bowinn/ Daarnaast zijn er nog een aantal projecten in voorbereiding (o.a. Sign Again) waarbij de gemeente/Dokwurk initiatiefnemer is.
	Activiteit 2B: Inzet van de Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 3: Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren. **Activiteit 3A:** Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.		De gemeente stimuleert partnerships binnen innovatieve en thematische clusters van bedrijven. Sign Again, een partnership tussen Probo, Bouwbedrijf Postma, Bowinn en Dokwurk is zo'n voorbeeld.
	Activiteit 3B: Werken aan challenges in de diverse themalabs (Techlab, Digilab, Fjildlab en Zorglab).		Techniek Tastbaar - Op 1 april is in Burgum een Techniek tastbaar geweest. Deelname van 40 bedrijven, 1250 bezoekers. Doelgroep: PO, VO en ouders. - 3 juni gepland in de vakschool in Dokkum. - Deze activiteiten worden georganiseerd door de technetkringen van Kennislab NOF in nauwe samenwerking met Sterk Techniek Onderwijs in NOF. Sterk Techniek Onderwijs in NOF - In samenwerking met STO zijn ontdek-kerskisten ontwikkeld voor het basisonderwijs aan de hand van de zeven werelden van techniek. De leskisten zijn gericht op groep 6, 7 en 8. Met de leskist wordt ook een passende gastles en/of bedrijfsbezoek aangeboden. - Basisscholen krijgen de gelegenheid technieklessen te volgen in het VO.
	Activiteit 3C: Blijvend inzetten op Babbanen (Baan Afspraak Banen).		Deze taak is bij Dokwurk belegd en vanuit daar is er continue aandacht en actie voor de Banen Afspraak.
402	**Creëren en realiseren van de juiste randvoorwaarden voor detailhandelsbeleid.**		
	Smartdoel 1: Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de kernen van Noardeast-Fryslân. **Activiteit:** Gelet op de enigszins zorgelijke situatie in de detailhandel zal in voorkomende gevallen actiever ingespeeld worden op mogelijk nieuwe ontwikkelingen als het gaat om de leegstand in één van de kernen.		Werkgroep Binnenstad Dokkum is van start en richt zich op het aantrekkelijker maken van de binnenstad als winkelgebied, woongebied en verblijfsgebied. Voor winkelgebied Kollum wordt een visie gemaakt.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 2: Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio. **Activiteit:** De nadere bijstelling en uitwerking van het detailhandelsbeleid in regionaal verband zal gezien de huidige wijze van samenwerken en de huidige stand van de economie in eerste instantie meer gemeentelijk vorm en inhoud moeten krijgen.		De ANNO III-agenda is gereed. Detailhandel wordt niet in regionaal verband opgepakt, maar op gemeentelijk niveau. Het is tot nu toe niet mogelijk gebleken effectief regionaal detailhandelsbeleid te maken.
403	**Meer toekomstig bestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid voortvloeiend uit de Versnellingsagenda.**		
	Smartdoel 1: Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren. **Activiteit 1A:** Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2020 en 2021.		Dit loopt onder de Versnellingsagenda. De volgende initiatieven ondervangen deels deze ambitie: Lisdodde, Wurkstart, Valideren -relevant worden en blijven voor werk-, Bowinn, Sign Again, GOING en Stadswerkplaats. Er wordt ingezet op meer projecten en doorontwikkeling van het initiatief Stadswerkplaats en Lisdodde. Het vormen van samenwerkingsclusters is een opgave op zich en verdient in die zich meer aandacht in uren en geld.
	Activiteit 1B: Innovatieve samenwerking in de bouwcampus gericht op procestechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroductie.		Dit loopt onder de Versnellingsagenda. Vanuit bouwcampus Bowinn wordt de genoemde samenwerking tot stand gebracht. Inzet is op intensivering samenwerking danwel samensmelting Stadswerkplaats en Bowinn
	Activiteit 1C: Binnen de metaalsector werken aan shared facility centre en het verder uitbouwen van samenwerkingsclusters.		Zie toelichting bij Stadswerkplaats NOF. Initiatief samenwerking in de metaalcampus is opgegaan in verkenning Stadswerkplaats NOF. Een aantal toonaangevende lokale bedrijven binnen de metaalsector hebben aangegeven dat een metaalcampus geen haalbare en wenselijke zaak (meer) is. De initiatieven rondom shared facility en samenwerkingsclusters zijn stop gezet.
	Activiteit 1D: Stimuleren van meer kennisdeling in zogenaamde regionale kennisnetwerken.		Dit loopt onder de Versnellingsagenda. De gemeente zou hier een sterkere faciliterende en regisserende rol kunnen pakken. Gebrek aan (beleid)capaciteit is hierbij een factor.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 2: Meer innovatieve ontwikkelingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood. **Activiteit:** Activiteiten vanuit de agenda van de Versnellingsagenda uitvoeren, gebruik makend van de al ontwikkelde initiatieven in de regio.		Projecten worden uitgevoerd onder de Versnellingsagenda. De gemeente staat in goed contact met de initiatiefnemers van de diverse projecten die draaien met behulp van de Versnellingsagenda. Echter, omdat daadwerkelijk partner hierin te zijn, vraagt om een andere benaderingen meer ambtelijke capaciteit.
	Smartdoel 3: Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agrifood. **Activiteit 3A:** Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen en in samenwerkingsclusters te werken aan innovaties in de productie en de procestechnologie.		Duurzaamheidsproject wordt in 2022 gestart onder ANNO III. De samenwerking tussen Dokwurk, Probo en Bouwbedrijf Postma onder de naam Sign Again krijgt als voorbeeldproject wellicht navolging. De gemeente heeft hier een aanjagende rol.
	Activiteit 3B: Circulair/duurzaam inkopen.		Dit is grotendeels gerealiseerd. De gemeente zou hier evenwel een sterkere faciliterende en regisserende rol kunnen pakken. Gebrek aan beleidscapaciteit is hier een factor.
	Activiteit 3C: Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Dit loopt. De gemeente zou hier evenwel een sterkere faciliterende en regisserende rol kunnen pakken. Gebrek aan beleidscapaciteit is hier een factor.
	Activiteit 3D: Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Dit wordt nader uitgewerkt. Het project SIGN AGAIN is een initiatief van Probo, bouwbedrijf Postma en Dokwurk waarbij PVC-restafval beschikbaar wordt gemaakt als o.a. plaatmateriaal voor de bouwsector met inzet van Dokwurk. Er wordt actief gezocht naar bedrijven die zich willen aansluiten.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
404	**De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en vermarkten.**		
	Smartdoel 1: Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied/Waddengebied realiseren in de periode 2020-2022. **Activiteit 1A:** Uitvoering/samenwerking rondje Lauwersmeer (o.a. Uitkijktoren, Kollumeroord, TOP Dokkumer Nieuwe Zijlen Tribune op de Waddendijk). Aansluiting zoeken bij het Wereld Erfgoed Centrum, Lauwersoog (WEC).		De Uitkijktoren bij Kollumeroord is in aanbouw. De verwachting is dat deze in mei/juni 2022 gereed is. De TOP's bij Dokkumer Nieuwe Zijlen en Oostmahorn worden in april/mei 2022 gerealiseerd. Omwille van kostenbesparingen vinden mogelijk versoberingen plaats. We onderhouden contact met initiatiefnemers van het WEC. Dit initiatief loopt uit vanwege prijsstijgingen in de bouw en acties die nodig zijn om begroting sluitend te krijgen.
	Activiteit 1B: Ontwikkelen Hoek van de Bant tot recreatieve trekpleister aan het Lauwersmeer/Waddenzee.		In verband met verdeling van schaarse capaciteit ligt dit stil. Er wordt geen inzet op gepleegd.
	Activiteit 1C: Faciliteren en ondersteunen van programma Friese Waddenkust (projecten o.m. Holwerd aan zee, Sense of Place. Bezoekerscentrum Hegebeintum, Op Paad Lâns it Waad)		Dit is door gebrek aan voldoend capaciteit lastig waar te maken.
	Smartdoel 2: Dokkum en Kollum beter en meer ontwikkelen tot toeristische en recreatieve centra in de periode 2020-2022. **Activiteit 2A:** Nader uitwerken van mogelijke ontwikkeling Harddraverspark in Dokkum ter versterking van de binnenstad (zie programma 5 onder 503).		De gemeenteraad heeft in februari 2022 een besluit genomen over financiering van het gemeentelijk aandeel van de investeringsopgaven in het Harddraverspark. Op dit moment is sprake van verdere planuitwerking, zie ook programma 5 onder 503.
	Activiteit 2B: Uitvoering Sûd Ie 3e fase (route Dokkum-Lauwersmeer/Oostmahorn).		In aansluiting op de jaarrekening 2021 dient voor aan Corona gerelateerde onvermijdelijke meerkosten van Programma Súd Ie een aanvullende subsidieaanvraag Waddenfonds ingediend te worden. Ook de bouwkostenstijging gerelateerd aan de vertraging van de uitvoering i.r.t. Corona speelt hierbij mee.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
			Als ook toegelicht bij de jaarrekening staan projectpartners bij deze aanvullende subsidieaanvraag Waddenfonds voor hun eigen cofinancieringsaandeel op grond van de onderliggende bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst met o.a. de Provincie Fryslân. Alleen onder die voorwaarde is het Waddenfonds bereid een subsidieaanvraag Corona meerkosten in behandeling te nemen. Hierbij is via Programmabureau Súd Ie in beeld gebracht welke meerkosten binnen dit programma i.r.t. uitvoeringsonderdelen met cofinanciering van de gemeente onvermijdelijk zijn en welke aanvullende cofinancieringsbijdrage van de gemeente Noardeast-Fryslân hieruit voortvloeit. Vooral de nog te realiseren bruggen zorgen voor aanvullende meerkosten met een bijbehorend cofinancieringsaandeel van de gemeente. Het gaat hier om bijna 1,7 miljoen euro onvermijdelijke meerkosten (meerkosten i.r.t. Corona voor opgaven van overige partijen Súd Ie hier niet in meegerekend). De gemeente krijgt hierbij te maken met 0,5 miljoen euro aan onvermijdelijke meerkosten i.r.t. een bestuurlijk afgesproken 30 procent cofinancieringsaandeel voor die lopende investeringsopgaven. Het gaat hier om kapitaalinvesteringen. Vanwege lagere rente(s) op lopende eerder begrote investeringsopgaven Súd Ie hebben deze hogere investeringskosten geen hogere jaarlasten voor de gemeente tot gevolg. Naast onvermijdelijke meerkosten is bij de aanbesteding en uitvoering van projecten sprake van financiële risico's voor partijen. Volgens berekeningen van Programmabureau Súd Ie moeten gemeente en provincie voor deze investeringsopgaven Súd Ie (los van bovengenoemde onvermijdelijke meerkosten) rekening houden met een financieel risico van ca. 1 miljoen Euro. In het geval dit risico zich gaat voordoen dan staan partijen op grond van bestuursafspraken ieder voor 50 procent van dit risico.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
			Afgesplitst van fase 3 Súd Ie is het beleefpad naar het bastion, welke eerder optioneel in dat programma was benoemd en daarin alleen was op te pakken bij financiële meevallers welke zich niet voordoen. De wijkraad Fûgellân te Dokkum heeft voor het project beleefpad bastion financiering aangevraagd gekoppeld aan een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente. Het gaat om een project met een begrotingsomvang van in totaal € 108.330, excl. BTW. Onderdeel van het project zijn behalve een voor minder validen geschikt beleefpad, het zaaien van biodiverse mengels van gras en bloemen, aanplant van bomen en plaatsen plaatsen van passende bankjes en een informatiebord. Inmiddels zijn verschillende subsidies voor dit project aan de wijkraad toegekend, waaronder ook subsidietoekenning vanuit de gemeente. Gemeente NE-F is op grond van de gesloten samenwerkingsovereenkomst met het bestuur van deze wijkraad de uitvoerende partij om de aanleg te regelen en aan te besteden. Verder is hierin afgesproken dat het openbare beleefpad met bijbehorende voorzieningen na realisatie in beheer- en onderhoud komt bij de gemeente. Omdat de projectuitvoering ook bij de gemeente als uitvoerende partij door de boeken gaat zal hier in vervolg op deze tussentijdse rapportage via uw raad een specifiek begrotingsnummer voor worden aangemaakt. Verantwoording van subsidies verloopt via de wijkraad. Na realisatie van de onderhoudsarme infrastructuur zal € 5.851 per jaar in de Programmabegroting 2023 mee te nemen zijn voor beheer- en onderhoud door de gemeente (als eerder onderkend in het raadsbesluit van juni 2019 over fase 3 Súd Ie).
	Activiteit 2C: Uitvoering Kollum Watersportdorp fase 2 (o.a. blauwe TOP, sanitaire voorziening centrum en verhogen Molenkampsbrug).		Er is begonnen met het ophogen van de Molenkampsbrug.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 3: Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met de leefomgeving 2020-2022. **Activiteit 3A:** Uitvoering geven aan de visie 'Land waar je landt; eropuit in de regio Noordoost- Fryslân' in samenhang met de uitvoering van de Versnellings-agenda, onderdeel regiomarketing en destinatiebranding.		Samen met Stichting RMT, NHL Stenden en gemeenten in Noord-oost-Friesland is een projectaan-vraag voorbereid en ingediend bij de versnellingsagenda. Doel is om de regio op het gebied van recreatie en toerisme te verbinden en te verster-ken aan de hand van de streekmer-ken. Zorgen voor een basisinfrastruc-tuur en het nemen van regie. Dit komt voort uit de toeristische visie.
	Activiteit 3B: Ondersteunen van recre-atieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Dit is een doorlopend proces; er wordt ondersteuning gegeven aan diverse ontwikkelingen vanuit dorpen en bedrijven.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Masterplan Waterfront Dokkum (2011)
	Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
	Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
	Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
	Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven
	Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
	Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
	Verbeteren detailhandel en structuur
	Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
	Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid
	Op weg naar een versnellingsagenda; Versnellingsagenda Noordoost Fryslân
	Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven
	Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
	Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
	Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
	Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
	Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
	Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
	Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
	Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
	Investeringskader Waddengebied 2016-2026
	Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
	Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
	Toekomstplan 2020 De Marrekrite
	Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025

	Onderwerp reguliere activiteiten
	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven
	Verbeteren detailhandel en structuur
	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid
	Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven
	Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
	Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
	Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
	Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
	Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
	Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
	Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijk belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap
Bedrijvencentrum Dokkum	Opgericht door de ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Noardeast-Fryslân. Doel is het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaats-tochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten	747	747	0	747
Lasten	-3.229	-3.354	25	-3.329
Saldo baten en lasten	**-2.481**	**-2.606**	**25**	**-2.581**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	583	683	0	683
Geraamd resultaat	**-1.899**	**-1.924**	**25**	**-1.899**

Toelichting op de wijzigingen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.		
Totaal baten	**0**	
Lasten		
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	25	I
Totaal lasten	**25**	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**0**	
Totaal saldo wijzigingen	**25**	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Portefeuillehouder(s) : Esther Hanemaaijer

Inleiding:
In Noardeast-Fryslân is zich een demografische verandering aan het voltrekken. De bevolkingsomvang wordt kleiner en de bevolkingssamenstelling biedt geen zicht op een spoedige ombuiging naar groei. Dat vraagt aandacht van de gemeente op veel onderwerpen, waaronder de woningmarkt. Wonen is een eerste levensbehoefte en is erg bepalend voor de leefbaarheid. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door demografische veranderingen en veranderde woonbehoeften is de vraag ook veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen dat samen met o.a. de woningcorporaties gaan realiseren.

In Noardeast-Fryslân is behoud en versterking van leefbaarheid van belang om ondanks de demografische ontwikkeling aantrekkelijk te blijven voor bewoners en bezoekers. De ruimtelijke kwaliteit van onze omgeving krijgt daarom hoge prioriteit. Bij het inrichten van de omgeving moeten gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde in goede balans worden gebracht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologische, economische en sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen en stad mede bepaalt, maar ook vervallen en beeldverstorende elementen zo veel mogelijk opruimen.

Noardeast-Fryslân is een gemeente met een schitterend landschap: de Waddenzee als mooiste natuurgebied van Nederland is onze "achtertuin", de Fryske Wâlden zijn nationaal landschap, en het grote open kleigebied dat met name in gebruik is door de landbouw is prachtig met al haar cultuurhistorische structuren en elementen. Duizenden jaren geschiedenis heeft ons gemaakt tot wat we nu zijn, een gebied met prachtige dorpen en boerderijen op terpen, openheid, maar ook het besloten landschap van de Wâlden (Klaaikluten en Waldpieken). Hoewel we 3 gemeentes waren met een eigen identiteit, hebben we toch veel in onze geschiedenis gemeen. Onze geschiedenis – het leven met de zee, de dijken, de terpen, de landbouwgronden, de recreatie, … - geeft inzicht in onze identiteit, overeenkomsten én verschillen. Het geeft ook inzicht in hoe toekomstige ontwikkelingen "logisch" een plek kunnen krijgen in het bestaande landschap. Er zijn echter een flink aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals grootschalige opwekking van duurzame energie, klimaatadaptatie en transitie van de landbouw die mogelijk een grote impact op het buitengebied hebben. Om bewust te kunnen omgaan met deze ontwikkelingen en ze een plek te geven is het van belang te weten welke kenmerken en kwaliteiten we hebben en welke we willen behouden. Een landschapsbiografie is een middel om ons dit inzicht te geven en een stukje bij te dragen aan de identiteit van de nieuwe gemeente.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe.

Hoofddoelstelling:
Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: wonen

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Kerndoel
Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren
Speerpunten:

- match op de woningmarkt;
- vraaggerichtheid;
- bediening van doelgroepen;
- inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: duurzaamheid

Kerndoel
In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten
Speerpunten:

- voorbeeldgedrag;
- gedragsbeïnvloeding;
- verduurzaming energieproductie;
- duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: ruimtelijke kwaliteit, RO, bouwen

Kerndoel
De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt
Speerpunten:

- focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Onderwerp: afval

Kerndoel
Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie
Speerpunt:

- het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
501	**Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren.**		
	Smartdoel 1: De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is merkbaar verbeterd op de woningmarktmonitor. **Activiteit 1A:** De op de regionale agenda wonen (ANNO) opgenomen activiteiten worden tot uitvoering gebracht.		De woningmarktmonitor is in voorbereiding en is waarschijnlijk 2e kwartaal klaar voor oplevering. De fase 1 en -2 lijst is in uitvoering. Daardoor is de aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag op de woningmarktmonitor verbeterd. De voortgang van de uitvoering is ook te volgen op de gemeentelijke website onder www.noardeast-fryslan.nl/woningbouw.
	Activiteit 1B: Er worden zes dorpen (kwetsbare dorpen en/of met krimp) aangewezen voor maatwerk in de dorpen als bedoeld in het woningmarktonderzoek van KAW, nl. Wierum, Ee, Engwierum, Nes, Blija en Paesens/Moddergat. Twee van de zes kernen worden geselecteerd voor een pilotproject Groei Krimp Kwaliteit (GKK).		
	Activiteit 1C: Het Woonprogramma wordt in 2021 bijgesteld op basis van ontwikkelingen op de woningmarkt. Het saneren van energetisch incourante woningen en deze vervangen door energie neutrale woningen maakt hiervan een actief onderdeel uit.	 .	Door een beleidskanteling bij de provincie heeft de gemeente meer regie gekregen. De woningbouwprogrammering wordt gemonitord en daarop aangepast indien nodig. De monitor wordt gebruikt om de programmering waar nodig aan te passen. Door vertraging in de beschikbaarstelling van data i.v.m. privacywetgeving is dit in het eerste kwartaal nog niet aan de orde geweest.
	Activiteit 1D: De regionale woningbouwafspraken worden tot uitvoering gebracht en bijgesteld n.a.v. de Transitievisie Warmte.		Bij herstructureringsprojecten en nieuwbouw worden koppelkansen benut met de Transitievisie Warmte.
	Activiteit 1E: Toekomstbestendig wonen wordt gepromoot en gestimuleerd door het faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten ter uitvoering van de Woonvisie.		Er wordt momenteel Collectief Particulier Opdrachtgevings-beleid (CPO-beleid) uitgewerkt. Dit wordt 2e kwartaal verwacht gereed te zijn.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 2: De langdurige leegstand, gedefinieerd volgens de woningmarkt-monitor, neemt niet verder toe.		
	Activiteit 2A: De woningvoorraad wordt gemonitord, waarbij inzicht ontstaat in o.a. de mate van realisatie van plannen en leegstand.		In het 2e kwartaal worden concrete cijfers van de monitor verwacht. Zie ook hiervoor.
	Activiteit 2B: De energetische kwaliteit van de woningen wordt gemonitord.		Er wordt nu aan gewerkt om dit onderwerp integraler te benaderen, ondermeer vanuit het perspectief van voorkoming van energiearmoede. Dat moet leiden tot het aanbrengen van meer samenhang in de versnippering van informatie die hierover beschikbaar komt van verschillende instanties.
	Activiteit 2C: Vastgestelde herstructureringsprojecten worden tot uitvoering gebracht.		Dit wordt tot gestuurd vanuit de jaarlijkse prestatieafspraken. Het loopt volgens planning.
	Activiteit 2D: Dom 2-projecten worden uitgerold ter verbetering particuliere woningvoorraad, waarbij in ieder geval een energiebesparingsslag wordt gedaan.		
	Smartdoel 3: In elk van de samenstellende NEF-gemeenten (3 gebieden) wordt een pilot vernieuwende wooncon-cepten gerealiseerd. **Activiteit:** Er worden drie pilots vernieuwend woonconcept opgezet en tot uitvoering gebracht ter uitvoering van de Woonvisie met strikte inachtneming van de doelen van de Transitievisie Warmte.		Over de ontwikkeling van deze nieuwe woonconcepten zal de raad in 2022 nader worden geïnformeerd. Waar nodig wordt onderzocht welke kaders en randvoorwaarden hier aanvullend voor nodig zijn.
502	**In 2030 is Noardeast-Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten.**		
	Smartdoel 1: De gemeente Noardeast-Fryslân wekt in 2030 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op. **Activiteit 1A:** Er wordt een bijdrage geleverd aan realisatie van de provinciale Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 langs de lijnen van de eigen vastgestelde ambitie.		Met de aanleg van het zonnepark bij Dokkum en het grote aantal zonnedaken in de gemeente zijn we mooi op weg om dit doel te halen. In 2020 was het percentage duurzame elektriciteit 31,3% (in 2018 en 2019 resp. 20% en 24%). Met de ambitie om 70% van de benodigde elektriciteit in de gemeente op te wekken leveren we een goede bijdrage aan de Regionale Energiestrategie.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 1B: In twee dorpen/wijken wordt gestart met de Wijkuitvoerings-plannen (WUP's): het proces om te ko-men tot een aardgasvrije wijk.		De eerste oriënterende gesprekken met wijken uit Dokkum zijn geweest. Ook met Anjum zijn gesprekken gaande.
	Activiteit 1C: In 2022 wordt voor één wijk de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) aangevraagd.		In 2021 is een aanvraag gedaan voor het dorp Anjum, in maart 2022 is de aanvraag voor subsidie afgewezen, vanwege de vele aanvragen. In 2022 wordt geen PAW meer georgani-seerd, deze subsidie is niet meer beschikbaar, De PAW voor Anjum staat op een reservelijst, mochten er andere projecten afvallen dan komen ze misschien toch nog aan de beurt.
	Activiteit 1D: Er wordt onderzoek ge-daan naar toepassing van alternatieven voor aardgas, zoals aquathermie en hernieuwbare gassen (waterstof en groengas), waarbij specifiek aandacht is voor een gunstige verdeling van de las-ten en de lusten in de omgeving.		Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenspraak met ander Friese ge-meenten vanuit RES Fryslân. Groen gas betreft een onderzoek en lobby traject door de provincie uitgevoerd.
	Activiteit 1E: Bepaald wordt welke rol de gemeente neemt in de realisatie van zon-neparken, bv. als eigenaar, facilita-tor, investeerder of anders.		Bij de afdeling financiën moet hier capaciteit voor worden vrijgemaakt..
	Activiteit 1F: Er wordt uitvoering gege-ven aan de doelen en acties uit de Energietransitie 2.0.		Wij zijn betrokken bij de onderwerpen van de RES.
	Smartdoel 2: Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing. **Activiteit 2A:** Samen met bedrijfsleven en onderwijs worden inwoners bena-derd, met behulp van ondermeer pro-jectmatige voorlichting, om de isolatie van woningen te optimaliseren.		Een communicatiecampagne over het brede thema energiebesparing en verduurzaming wordt gelanceerd in het 2de kwartaal. Daarnaast wordt in het project RREW/ energiearmoede ook opgetrokken met bedrijfsle-ven/onderwijs.
	Activiteit 2B: Het communicatieplan wordt uitgevoerd.		Een communicatiecampagne wordt gelanceerd in het 2de kwartaal
	Activiteit 2C: Er worden voldoende elektrische laadpalen geplaatst om bin-nen de gemeente aan de behoefte te voldoen en voldoende om in 2025 het aantal van 244 stuks te kunnen halen.		Vanaf 1 december 2021 kunnen in-woners van de gemeente een laad-paal op openbaar terrein aanvragen. Ze moeten dan wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Op dit moment zijn er ongeveer 60 laadpunten in de gemeente.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 2D: Er wordt een snellaadpunt gerealiseerd.		In 2024 is het voor een bedrijf pas financieel mogelijk om een snellaad-punt in onze gemeente te realiseren. We houden contact met de bedrijven om dit eerder te kunnen realiseren.
	Activiteit 2E: Er wordt uitvoering gege-ven aan het leningstelsel Noardeast-Fryslan, waarbij inwoners en bedrijven kunnen lenen voor o.a. duurzaam-heidsmaatregelen, levensloopbesten-digheid en verbetering van panden.		Er zal in april 2022 een communica-tiecampagne worden gestart, speci-aal bedoeld om deze leningen onder de aandacht van de inwoners te brengen.
	Activiteit 2F: Het project RREW wordt uitgevoerd. • 3.100 huishoudens krijgen een 'energiebespaarbox'. • energiecoaches en -adviseurs stimuleren energiebesparing.		Er is gestart met de uitrol, al 40% van de aangeschreven doelgroep heeft gereageerd en kan de energiebe-spaarbox ophalen. De energiecoach zal binnenkort een pilot uitvoeren bij de woningen van woningbouwcorpo-ratie Thus Wonen . Daarnaast heeft de gemeente in jan. 2022 een bijdrage ontvangen van €630.054 om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Een projectplan wordt voorbereid. De besteding van de bijdrage moet voor 1 mei 2023 zijn afgerond.
	Activiteit 2G: Het Duurzaam Bouwloket wordt versterkt.		Het Duurzaam Bouwloket is aange-past naar de huidige inzichten en de vragen vanuit de samenleving. Dit is een continu proces.
	Activiteit 2H: Over de mogelijkheid van een fysiek energieloket wordt een voor-stel voorgelegd.		De mogelijkheden om een (mobiel) loket te realiseren zullen worden on-derzocht.
	Activiteit 2I: Energiecoöperaties wor-den ondersteund en de oprichting van nieuwe energiecoöperaties wordt gesti-muleerd.		We hebben contact met alle energie-coöperaties in onze gemeente. Daar-naast is een samenwerking met Stichting Elkenien Grien gestart op het gebied van energiecoaching

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 3: Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet. **Activiteit 3A:** Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht volgen het eigen inkoopbeleid, de duurzaamheidsvisie en het uitvoeringsprogramma circulair inkopen van de provincie.		Het eigen inkoopbeleid is vormgegeven door het team inkoop. De duurzaamheidsvisie is nog niet gerealiseerd. Dit heeft te maken met de krimp in het team duurzaamheid en de toenemende vragen vanuit energietransitie. De aansluiting bij Circulair Friesland wordt actief gezocht. Het college heeft ingestemd met het voorstel daar waar mogelijk biobased isolatiemateriaal te gebruiken bij bouw en/of renovatie
	Activiteit 3B: De relatie tussen gebruiksintensiteit en energieverbruik van gebouwen wordt onderzocht.		Dit loopt.
	Activiteit 3C: Er wordt een voorstel gedaan voor vergroting van het budget voor het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) voor het verduurzamen van gebouwen. Zie ook programma 2.		Dit is in voorbereiding. Zie ook programma 2.
	Activiteit 3D: Er wordt een plan ter vaststelling voorgelegd voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.		Er wordt in 2022 een subsidieregeling t.b.v. het maatschappelijk vastgoed vastgesteld, de mogelijkheden om hier gebruik van te maken zullen worden onderzocht.
	Activiteit 3E: De klimaatadaptatie wordt verbeterd op de wijze als vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).		Dit loopt.
	Smartdoel 4: De biodiversiteit wordt verbeterd. **Activiteit 4A:** Er wordt een biodiversiteitsplan (beleid) en een Biodiversiteitsagenda (weergave huidige en toekomstige wijze van uitvoering) op- en voorgesteld.		Het Biodiversiteitsplan en het Groenstruc-tuurplan zijn beide in 2021 vastgesteld. De kosten voor uitvoering van de maatregelen worden samen met de Biodiversiteitsagenda in het 1e kwartaal 2022 berekend en met de Perspectiefnota meegenomen. Ook het onderzoek naar een mogelijke implementatie van het Provinciaal insectenplaag is afgerond.
	Activiteit 4B: Met de door de raad bij amendement daarvoor geoormerkte middelen wordt de uitvoering van het Biodiversiteitsplan en de Biodiversiteitsagenda bevorderd.		Dit jaar hebben we een budget van 50.000 euro en we zijn druk in de weer met de voorbereidingen. Er zijn al veel ideeën en enthousiaste bewoners (zoals inzaaien kruidenrijk mengsel, bloembollen, vogelbosjes,

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Activiteit 4C: Onderzocht wordt of ter bevordering van de uitvoering van het Biodiversiteitsplan en de Biodiversiteits-agenda ook crowdfunding mogelijk is.		Hiervoor is vooralsnog onvoldoende capaciteit beschikbaar.
503	**De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt.**		
	Smartdoel 1: In 2024 is een omgevingsvisie voor Noardeast-Fryslân opgesteld. **Activiteit:** Het project Omgevingsvisie wordt uitgevoerd i.h.k.v. het programma Implementatie Omgevingswet. De Duurzaamheidsvisie maakt hier als programma een integraal onderdeel vanuit.		De voorbereiding van de omgevingsvisie is in voortgang.
	Smartdoel 2: Er wordt een integrale visie voor Dokkum opgesteld. **Activiteit:** De visie wordt opgesteld en aan de raad voorgelegd.		De voorbereiding van de integrale visie Dokkum is in voortgang.
	Smartdoel 3: Het project om te komen tot een passende stadsentree in Dokkum volgens de Binnenstadsvisie Dokkum is in de uitvoeringsfase gebracht. **Activiteit:** De met de projectpartner gemaakte afspraken worden uitgewerkt in een nieuw bestemmingsplan en aan de raad voorgelegd.		Het proces en de voorbereiding van de uitvoering worden ingericht conform hetgeen in de raadsbrief is gesteld.
	Smartdoel 4: Er is geborgd dat het verlies aan parkeerplaatsen op de Markt structureel wordt gecompenseerd, n.a.v. de unaniem in de gemeenteraad aangenomen motie dienaangaande. **Activiteit:** Creëren van een tijdelijk parkeerterrein, mogelijk op het zuidelijk deel van de gemeentewerf in Dokkum.		Het tijdelijk parkeerterrein op de gemeenwerf is in onderzoek en heeft een relatie met de centrale huisvesting van het gemeentepersoneel. Een nog te bepalen deel van de compensatie wordt permanent gerealiseerd op de Entreelocatie. Een breder onderzoek naar toekomstige parkeerbehoefte binnenstad is opgestart.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 5: De centralisatie van het gemeentelijk ambtenarenapparaat is zorgvuldig ruimtelijk ingepast in het historisch centrum van Dokkum. **Activiteit:** De keus voor een huisvestingsvariant wordt in nadere planvorming verder uitgewerkt.		Vanuit het vastgestelde Scenario 5 (brede aanpak centrale huisvesting Dokkum) wordt op dit moment de vernieuwing van gebouwdeel C voorbereid. De uitwerking van de overige in Scenario 5 genoemde stappen (gebouwdelen A1/A2 en B) zal dit jaar ook opgepakt gaan worden om het proces van centralisatie vlot te laten verlopen.
	Smartdoel 6: Het Harddraverspark is ruimtelijk en functioneel beter ingericht en passender in het stedelijk functioneren van Dokkum opgenomen. **Activiteit:** Het met de gebruikers van het park opgestelde inrichtingsplan wordt vervat in een bestemmingsplan.		Zie programma 4.
	Smartdoel 7: Woningen en gebouwen zonder cultuurhistorische waarde en met een beeldverstorende invloed op de omgeving, die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn gesloopt. **Activiteit 7A:** Leegstaande woningen en gebouwen worden geïnventariseerd, evenals de leegstandsduur, de energetische kwaliteit en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		Een specifieke gedetailleerde inventarisatie van leegstaande woningen en gebouwen e.d. wordt niet meer voorzien. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor
	Activiteit 7B: In de DOM-structuur wordt het doel integraal opgenomen.		De DOM's sturen o.a. op behoud van cultuurhistorische kenmerken.
	Activiteit 7C: Er wordt een prioriteitenlijst opgesteld op basis van sloopurgentie.		Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor
	Activiteit 7D: Er wordt een sloopstimuleringsregeling opgesteld.		Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 8: De ruimtelijke kwesties in Kollum zijn beleids- en procesmatig geïntegreerd. **Activiteit:** In 2022 wordt een document ter besluitvorming voorgelegd om de ruimtelijke opgaven van Kollum integraal en gecoördineerd aan te pakken.		De vastgoed-opgaven voor Kollum worden, samen met de stakeholders, integraal benaderd. Voor het Colle terrein wordt door de betrokken stakeholders een concretiseringsslag gemaakt. Er is ook aandacht voor die partijen die een pand achterlaten om te zorgen voor een goede invulling. De woningbouwopgave maakt integraal onderdeel uit van de aanpak. In 2022 is gestart met de visie voor de Voorstraat: Het is een urgent vraagstuk geworden omdat er is besloten om, tot er een visie ligt, niet mee te werken aan omgevingsvergunningen die in hun aanvraag winkelvloeroppervlakte wil wijzigen in wonen.
	Smartdoel 9: Beschermingswaardige landschappelijke en cultuurhistorische structuren, elementen en gebouwen blijven behouden. **Activiteit 9A:** Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor het opstellen van dorpsbiografieën in Noardeast-Fryslân.		Er wordt een plan van aanpak voor dorpsbiografieën opgesteld.
	Activiteit 9B: De plannen voor DOM's worden uitgewerkt, waarin ook de uitkomsten van de Transitievisie Warmte (TWV) worden verwerkt.		De DOM's zijn in nauwe afstemming met de gemeente en andere overheden aan de slag met het ontwikkelen en uitvoeren van hun plannen.
	Activiteit 9C: In 2022 is er een Stadsontwikkelingsmaatschappij (SOM) voor Dokkum, die opgericht en ingericht wordt om de integrale ruimtelijke kwaliteit van de Binnenstad op een hoger waarderingsniveau te brengen.		De SOM is opgericht, ingericht en in bedrijf.
	Activiteit 9D: In 2022 legt het college een voorstel voor een erfgoednota voor aan de raad.		De contourennota is aan de raad voorgelegd. De erfgoednota wordt opgesteld.
504	**Meer toepassen van de circulaire economie.**		
	Smartdoel 1: Het te storten of te verbranden afval wordt tot een minimum beperkt op weg naar uiteindelijk nul. **Activiteit:** Inwoners worden actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren.		

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 2: De scheiding van afvalfracties wordt geoptimaliseerd met borging van kwaliteit. **Activiteit 2A:** Inwoners worden actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden.		
	Activiteit 2B: De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld opdat zo veel als mogelijk van dit afval kan worden hergebruikt.		
	Smartdoel 3: De afvalinzameling in de hele gemeente is geharmoniseerd. **Activiteit:** De wijze van inzameling van afvalfracties wordt binnen de hele gemeente gelijkgeschakeld.		

Onderwerp beleidsdocumenten
Wonen
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
Duurzaamheid
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadsvisie Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
Afval

Onderwerp reguliere activiteiten
Wonen
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
Duurzaamheid
Adviseren andere disciplines
Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over de toepassing van de Monumentenwet

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie
Stichting monumentenbehoud	Het instand houden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten	8.192	8.462	216	8.678
Lasten	-10.207	-11.012	-262	-11.273
Saldo baten en lasten	**-2.015**	**-2.549**	**-46**	**-2.595**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	719	1.199	-172	1.027
Geraamd resultaat	**-1.296**	**-1.350**	**-218**	**-1.568**

Toelichting op de wijzigingen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Stads en Dorpsvernieuwing De budgetten voor het vervolg van het DOM project zijn verwerkt. Dit zijn de te ontvangen bijdragen van de Provincie en gemeenten. Tegenover deze bate staan dezelfde lasten. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat. Zie ook de toelichting bij de lasten.	216	I
Totaal baten	**216**	
Lasten		
Stads en Dorpsvernieuwing De budgetten voor het vervolg van het DOM project zijn verwerkt. Tegenover deze extra last staan extra baten. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat. Zie ook de toelichting bij de baten.	-216	I
Structuur- en bestemmingsplannen In 2021 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om de formatie van Ruimtelijke ontwikkeling tijdelijk te verhogen met 2Fte. Deze kosten zijn foutief in de samenwerkingsbegroting verwerkt en worden in deze rapportage gecorrigeerd met . Het besluit was om deze kosten te dekken uit de Algemene reserve, wat nu verwerkt is.	-46	I
Totaal lasten	**-262**	
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene Reserve - Extra inhuur vanuit Ruimtelijke Ontwikkeling.	-172	I
Totaal onttrekkingen	**-172**	
Totaal saldo wijzigingen	**-218**	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Portefeuillehouder(s) : T. Berends / F. Breeuwsma

Inleiding:
Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering zijn in 2021 vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

De kwaliteit van de openbare ruimte moet doelmatig worden beheerd. Er dient een goede balans te zijn tussen het beheerniveau en de beschikbare financiële middelen.
De afgelopen tijd is gewerkt aan het inzichtelijk maken van de huidige staat van het areaal, de beschikbare budgetten en de benodigde middelen. Bovendien is in 2020 en begin 2021 hard gewerkt aan het omvangrijke project om integraal kapitaalgoederenbeleid en programmatisch beheerbeleid op te stellen, dat in mei 2021 is vastgesteld. Hier dient een duidelijke koppeling te zijn tussen gemeentelijke (integrale) doelen, beheerambities en de benodigde financiële middelen BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) proof uitgewerkt in dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen).
Dit krijgt zijn beslag dan vervolgens in de begroting van 2022 en verder.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting en beheer van de openbare ruimte een rol speelt. De gemeente is als opdrachtgever nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente (programma 5) mee te nemen in de aanbesteding, uitvoering en beheer.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke, gezonde en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:
Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Kerndoel
Realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Speerpunten:
- Bestaande en nieuwe openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten.
- Inwoners meer waterbewust maken.

Onderwerp: in stand houden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Waar gaat programma 6 'lepenbiere Romte' over?

Kerndoel
In stand houden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Speerpunten:

- voor het beheer van kapitaalgoederen zijn separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Kerndoel
Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.
Speerpunten:

- in Noardeast-Fryslân is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzame openbare ruimte.

Onderwerp: verkeer/mobiliteit

Kerndoel
Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.
Speerpunten:

- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid in afstemming met de bereikbaarheid;
- verknopen fiets-, openbaar vervoer- en autonetwerk (ketenmobiliteit);
- fiets als gezond en duurzaam alternatief;
- bewustwording d.m.v. verkeerseducatie.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
601	**Het beheer functioneren van rioolsystemen.**		
	Smartdoel 1: Bestaande openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten. **Activiteit:** Opstellen van factsheets voor de grootste overlast locaties (regenwater). Daarmee leggen we vast om welke gebieden het gaat, welke oplossingsrichting kan worden gekozen en wat globaal de kosten zijn. Bij herstructurering en reconstructies o.i.d. kunnen deze factsheets gebruik worden om de overlast situatie op te lossen.		Het opstellen van de factsheets moet nog starten. Echter in reconstructies en herstructureringen worden de wateroverlastlocaties wel besproken en verbeterplannen voorgesteld.
	Smartdoel 2: Nieuwe openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten. **Activiteit:** In ruimtelijke plannen moet ruimte voor berging en afvoer van hemelwater worden gereserveerd. In nieuwe stedenbouwkundige ontwerpen moet klimaatontwikkeling worden meegenomen, zowel in gemeentelijke plannen als die van ontwikkelaars/woningcorporaties.		In nieuwbouwplannen worden komen klimaatontwikkeling nadrukkelijk op de agenda.
	Smartdoel: Inwoners meer waterbewust maken. **Activiteit:** Deelname actie ‘Steenbreek’. Deze stichting kan gemeente ondersteunen met campagnes om de tuinen van onze inwoners te vergroenen.		Gemeente heeft zich dit jaar aangesloten bij Stichting Steenbreek. Voor dit jaar wordt samen met Stichting Steenbreek een programma opgesteld met daarin welke acties worden opgezet. Daarbij wordt communicatie rondom waterbewustzijn meegenomen.
602	**Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.**		
	Smartdoel 1: Beter grip houden op kapitaalgoederen. **Activiteit:** Uitwerken van het Integraal beleidsplan kapitaalgoederenbeheer in beheerplannen, vast te stellen door het college.		Beleid- en beheerplannen wegen, bewegwijzering en Openbare Verlichting wordt gekoppeld aan de planning Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma; start Q4-2022, opleveren 2023. Beheerplan baggeren wordt opgeleverd in Q3 2022
	Smartdoel 2: Inwoners meer bewust maken van en informeren over op welk niveau de gemeente haar kapitaalgoederen onderhoud. **Activiteit:** Communicatie over nieuwe integrale kapitaalgoederenbeleid: vaststellen van onderhoudsniveaus (beeldkwaliteit).		Bij de 4-jaarlijkse dorpenronde vindt er een schouw plaats en gaan we in gesprek over het onderhoud.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
603	**Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.**		
	Smartdoel 1: Vergroten van de biodiversiteit **Activiteit 1A:** Initiatieven vanuit de mienskip actief ondersteunen in relatie tot onderhoud gemeentelijk groen.		Er wordt uitvoering gegeven aan een tweetal projecten: Steenbreek en Geveltuinactie. Insteek is om de burger bewuster worden van onze leefomgeving en de noodzakelijke veranderende inrichting daarvan.
	Activiteit 1B: Uitvoering maatregelen vanuit het biodiversiteitsplan.		Het beschikbare budget van € 50.000 voor 2022 wordt besteed aan de volgende biodiversiteitsmaatregelen: inzaaien kruidenrijk mengsel, bloembollen, geveltuinactie, vogelbosjes. Dit is tot stand gekomen met ideeën vanuit de mienskip en hulp van bewoners.
	Activiteit 1C: Boomziekten: vervanging bomen.		Als gevolg van de Essentaksterfte zullen er de komende 6 tot 10 jaar ongeveer 4000 stuks essen vervangen moeten worden. Gemiddeld worden tussen de 150-300 bomen per jaar vervangen.
	Activiteit 1D: Exotenbestrijding in aansluiting bij de provinciebrede aanpak met de Iepenwacht.		We werken samen met de provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en Stichting Iepenwacht Fryslân. Sinds medio 2021 worden hotspots van invasieve exoten digitaal vastgelegd. Op deze manier ontstaat er sturingsinformatie en kan er (jaarlijks) effectiever bestrijding plaatsvinden door de eigen dienst of een marktpartij.
	Smartdoel 2: Energiebesparing op Openbare Verlichting. **Activiteit:** Opstellen geharmoniseerd beleid- en beheersplan Openbare Verlichting. In deze plannen sturen op duurzaamheid en energiebesparing.		Planning koppelen aan Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma, start Q4-2022, opleveren 2023.
	Smartdoel 3: Bij nieuwe projecten (investeringen) aan de voorkant de financiering van het extra beheer en onderhoud regelen. **Activiteit:** In collegevoorstellen opnemen van een verplicht in te vullen paragraaf over financiering van beheer en onderhoud bij nieuwe projecten en investeringen.		Het moet nog worden uitgewerkt hoe dit in de collegevoorstellen moet worden opgenomen.
	Smartdoel 4: Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden. **Activiteit:** Plan maken voor levensduur verlengende maatregelen of omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging voor eenmalige omvorming).		Het plan moet nog worden opgesteld.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang 1ste rapportage	Toelichting 1ste rapportage
	Smartdoel 5: Integrale aanpak van de openbare ruimte (werk met werk maken). **Activiteit:** Opstellen van een meerjaren-investeringsplan op basis van combinatie van: • Kapitaalgoederenbeheerplan • Groenstructuurplan • Herstructurering/herinrichting • Verkeersknelpunten • Klimaatadaptatie/wateroverlast.		Er is een eerste aanzet gemaakt in de PPN voorstellen voor de projecten 2023.
604	**Verkeer/mobiliteit**		
	Smartdoel 1: De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2050 geen verkeersdoden en ernstige verkeergewonden zijn. **Activiteit:** Instellen Budget voor Verkeer & verkeersveiligheid: voor oplossen van verkeersonveilige situaties.		Er is voor 2022 incidenteel een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld.
	Smartdoel 2: Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fiets parkeren. **Activiteit:** Opstellen fietspadenplan en opwaarderen van fietsnetwerken. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		Het onderwerp fietspaden wordt meegenomen in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma, start Q3 2022.
	Smartdoel 3: Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers. **Activiteit:** Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		De uitwerking van de opgaven vindt plaats in de regio maar wordt ook meegenomen in Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma, start Q3 2022.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Het beter functioneren van rioolsystemen
	Gemeentelijk rioleringsplan Noardeast-Fryslân 2022-2026 (2021)
	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte
	Nota kapitaalgoederen Noardeast-Fryslân 2022-2026 (2021)
	Groenstructuurplan Gemeente Noardeast-Fryslân (2021)
	Beleid- en beheerplan Groen (in ontwikkeling)
	Beleid- en beheerplan Wegen (in ontwikkeling)
	Beleid- en beheerplan Openbare Verlichting (in ontwikkeling)
	Beleid- en beheerplan Wateren (in ontwikkeling)
	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte
	Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied
	Biodiversiteitsplan Gemeente Noardeast-Fryslân (2021)
	Verkeer/mobiliteit
	Mobiliteitsvisie (ANNO)

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten	7.420	7.782	0	7.782
Lasten	-24.053	-24.873	-74	-24.947
Saldo baten en lasten	**-16.633**	**-17.091**	**-74**	**-17.165**
Toevoegingen aan reserves	-126	-488	-82	-570
Onttrekkingen aan reserves	325	1.249	114	1.363
Geraamd resultaat	**-16.434**	**-16.330**	**-42**	**-16.372**

Toelichting op de wijzigingen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten	0	
Geen afwijkingen.		
Totaal baten	**0**	
Lasten		
Hogere bedieningskosten Provincie van de Woudabrug en de Hegerdyksterbrege. Met ingang van dit vaarseizoen zouden de Woudabrug en de Hegerdyksterbrege door de Provincie Fryslân vanuit het Swettehús in Leeuwarden worden bediend. Echter, door leveringsproblemen van essentiele onderdelen, is dit helaas niet mogelijk. Deze 2 bruggen worden dit vaarseizoen bedient vanuit de sluis in Harlingen. Het bedienen vanuit de sluis in Harlingen kost € 94.000. Daartegenover vervallen de bedienkosten vanuit het Swettehus ad € 55.000. Per saldo een nadeel voor 2022 van € 39.000.	-39	I
Structurele bedieningskosten Provincie Fryslân Bij het begroten van de bedienkosten voor de Woudabrug en de Hegerdyksterbrege door de provincie vanuit het Swettehus, is uitgegaan van een bepaald uurtarief. De werkelijke tariefbepaling is een stuk gunstigere uit gevallen wat resulteert in een structurele besparing van € 14.500 per jaar. Omdat de beide bruggen vanaf 2023 bediend zullen worden vanuit het Swettehus, is deze structurele besparing meerjarig verwerkt.	0	S
Sloop de Trimmer Tegenvallende aanbesteding van de Trimmer welke gedekt wordt uit de Algemene reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	-32	I
Overig Verschillen kleiner dan € 100.000.	-3	I
Totaal lasten	**-74**	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Toevoegingen aan reserves		
Reserve dekking afschrijvingen - Bijstelling investeringskrediet aanleg dam Hogendijken Aldi Dokkum in verband met hogere materiaalkosten. De investering wordt met € 30.000 opgehoogd met dekking Algemene reserve. Ter dekking van de extra afschrijvingslasten wordt er € 30.000 uit de Algemene reserve onttrokken, en toegevoegd aan de Reserve dekking afschrijvingen. - Bijstelling van het investeringskrediet Watersportdorp Kollum Molenkampsbrug in verband met hogere materiaalkosten. Ter dekking van de extra afschrijvingslasten wordt er € 52.000 uit de Reserve ontwikkelingsfonds onttrokken, en toegevoegd aan de Reserve afschrijvingen.	-82	
Totaal toevoegingen	**-82**	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve - Tegenvallende aanbesteding van de sloopkosten van de Trimmer, met dekking de Algemene reserve. - Bijstelling investeringskrediet aanleg dam Hogendijken Aldi Dokkum	62	
Reserve ontwikkelfonds. - Bijstelling investeringskrediet watersportdorp Kollum Molenkampsbrug in verband met hogere materiaalkosten. Ter dekking van de extra afschrijvingslasten wordt er € 52.000 uit de reserve ontwikkelingsfonds onttrokken, en toegevoegd aan de reserve afschrijvingen.	52	
Totaal onttrekkingen	**114**	
Totaal saldo wijzigingen	**-42**	

Algemiene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemiene dekkingsmiddels' over?

Algemiene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
  Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.

- Algemene uitkeringen
  Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusief de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".

- Dividend
  Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in Eneco en de BNG.

- Overige algemene dekkingsmiddelen
  Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.
De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma, zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2022 Algemiene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	9.904	9.904	0	9.904
Algemene uitkering	97.426	101.222	610	101.832
Dividend	511	511	100	611
Overige algemene dekkingsmiddelen	218	218	-29	189
Totalen Baten	**108.059**	**111.855**	**681**	**112.536**
Lasten				
Lokale heffingen	-328	-328	0	-328
Algemene uitkering	-485	-586	112	-474
Dividend	-53	-53	0	-53
Overige algemene dekkingsmiddelen	-445	-445	-619	-1.064
Totalen Lasten	**-1.311**	**-1.412**	**-507**	**-1.919**
Totalen voor mutaties reserves	**106.748**	**110.443**	**173**	**110.617**
Toevoegingen aan reserves	-1.830	-4.161	-65	-4.226
Onttrekkingen aan reserves	323	2.405	0	2.405
Geraamd resultaat	**105.242**	**108.688**	**108**	**108.796**

Toelichting op de wijzigingen Algemiene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Lokale heffingen Geen afwijkingen.	0	
Algemene uitkering De decembercirculaire 2021 levert voor 2022 een voordeel op van € 610.000 ten opzichte van de septembercirculaire. Hiervan is € 65.000 ontvangen voor het Corona steunpakket, welke toegevoegd zal worden aan de reserve Coronacompensatie.	610	I
Dividend		
Als aandeelhouder ontvangt de gemeente een dividenduitkering van Afvalsturing Friesland. Deze dividenduitkering is structureel hoger dan opgenomen in de begroting. Het is verantwoord om deze dividenduitkering structureel te verhogen in verband met de solvabiliteitspositie van Afvalsturing Friesland.	100	S
Overige Algemene dekkingsmiddelen **Verschillen kleiner dan € 100.000.**	-29	I
Totaal baten	**681**	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Lokale heffingen Geen afwijkingen.	0	
Algemene uitkering De te ontvangen middelen voor de Gidsgelden zijn verlengd. Deze middelen zijn ontvangen via de Algemene uitkering en waren hier ook geraamd. Deze middelen moeten in programma 3 geraamd worden en worden daarom hier gecorrigeerd. Per saldo heeft deze afwijking geen effect op het resultaat.	112	S
Overige algemene dekkingsmiddelen In het principeakkoord voor de Cao Gemeenten is een loonstijging voor 2022 van 3,6% opgenomen. Deze stijging en de premiestijgingen zijn niet meegenomen in de begroting. Dit levert een nadeel op van € 501.700 in de samenwerkingsbegroting. Het aandeel van Noardeast-Fryslân in dit nadeel bedraagt € 368.000. De structurele afwijkingen worden meegenomen in de samenwerkingsbegroting 2023.	-368	I
De brandstofkosten zijn in 2022 enorm gestegen. Er wordt rekening gehouden met een stijging van € 149.000 voor 2022.	-149	I
In boekjaar 2021 is besloten om de formatie van junior medewerker wijkbeheer uit te breiden met 14,2 Fte voor de overname van mede-werkers met een BAB-indicatie van Dokwurk. Dit betekent voor 2022 een nadeel van € 99.000.	-99	I
Verschillen kleiner dan € 100.000	-3	I
Totaal lasten	**-507**	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve coronacompensatie	-65	I
Totaal toevoegingen	**-65**	
Totaal onttrekkingen aan reserves	**0**	
Totaal saldo wijzigingen	**108**	

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder l de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van “Vensters voor Bedrijfsvoering” gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:
1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. P&O / HRM;
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC);
6. juridische zaken;
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning;
8. informatievoorziening en automatisering (ICT);
9. facilitaire zaken en Huisvesting;
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV);
11. managementondersteuning primair proces.

Samenwerking Dantumadiel
De samenwerking met Dantumadiel wordt verantwoord op het taakveld Overhead. Zowel de lasten als ook de baten van afgerond € 14 miljoen worden op dit taakveld, in overleg met de accountant, met ingang van de primaire begroting 2021 verantwoord.

Overzicht baten en lasten 2022 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten				
Overhead	14.977	15.013	229	15.242
Totalen Baten	**14.977**	**15.013**	**229**	**15.242**
Lasten				
Overhead	-33.563	-33.599	-229	-33.828
Totalen Lasten	**-33.563**	**-33.599**	**-229**	**-33.828**
Saldo baten en lasten	**-18.586**	**-18.586**	**0**	**-18.586**

Toelichting op de wijzigingen Overhead

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Overhead Door aanpassingen in de uitvoeringsbegroting 2022, wijzigt ook het aandeel van gemeente Dantumadiel. Het aandeel van gemeente Dantumadiel is aangepast door de cao-stijging en de premiestijgingen, de verhoging van de brandstofkosten en de Bab-banen. De structurele afwijkingen worden meegenomen in de samenwerkingsbegroting 2023.	229	I
Totaal baten	**229**	
Lasten		
Overhead Door aanpassingen in de uitvoeringsbegroting 2022, wijzigt ook het aandeel van gemeente Dantumadiel. Het aandeel van gemeente Dantumadiel is aangepast door de cao-stijging en de premiestijgingen, de verhoging van de brandstofkosten en de Bab-banen. De structurele afwijkingen worden meegenomen in de samenwerkingsbegroting 2023.	-229	I
Totaal lasten	**-229**	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**0**	
Totaal saldo wijzigingen	**0**	

Heffing Vennootschapsbelasting

Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogens-beheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf.

Op basis van het meerjarenperspectief is het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties op korte termijn beperkt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als een PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten 2022 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapporta-ge	Begroting na 1e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten				
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Totalen Lasten	**-5**	**-5**	**0**	**-5**
Saldo baten en lasten	**-5**	**-5**	**0**	**-5**

Toelichting op de wijzigingen Heffing Vennootschapsbelasting

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.		
Totaal baten	**0**	
Lasten		
Geen afwijkingen.		
Totaal lasten	**0**	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**0**	
Totaal saldo wijzigingen	**0**	

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien
Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2022 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rapportage	Begroting na 1e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten				
Onvoorzien	-96	-96	0	-96
Totalen Lasten	**-96**	**-96**	**0**	**-96**
Saldo baten en lasten	**-96**	**-96**	**0**	**-96**

Toelichting op de wijzigingen Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.		
Totaal baten	**0**	
Lasten		
Geen afwijkingen.		
Totaal lasten	**0**	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**0**	
Totaal saldo wijzigingen	**0**	

Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2022

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rappor-tage	Begroting na 1e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	580	580	17	597
2: Mienskip	163	163	148	311
3: Soarch en Wolwêzen	18.905	18.905	-439	18.466
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	747	747	0	747
5: Wenjen en Omjouwing	8.192	8.462	216	8.678
6: Iepenbiere Romte	7.420	7.782	0	7.782
Algemiene dekkingsmiddels	108.059	111.855	681	112.536
Overhead	14.977	15.013	229	15.242
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	**159.045**	**163.508**	**850**	**164.359**
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-7.129	-7.129	-107	-7.236
2: Mienskip	-8.002	-8.290	-660	-8.949
3: Soarch en Wolwêzen	-72.289	-72.384	-49	-72.433
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-3.229	-3.354	25	-3.329
5: Wenjen en Omjouwing	-10.207	-11.012	-262	-11.273
6: Iepenbiere Romte	-24.053	-24.873	-74	-24.947
Algemiene dekkingsmiddels	-1.311	-1.412	-507	-1.919
Overhead	-33.563	-33.599	-229	-33.828
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Onvoorzien	-96	-96	0	-96
Totaal lasten	**-159.885**	**-162.152**	**-1.862**	**-164.014**

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1e rappor-tage	Begroting na 1e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-6.548	-6.548	-90	-6.639
2: Mienskip	-7.839	-8.127	-512	-8.638
3: Soarch en Wolwêzen	-53.384	-53.478	-488	-53.967
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-2.481	-2.606	25	-2.581
5: Wenjen en Omjouwing	-2.015	-2.549	-46	-2.595
6: Iepenbiere Romte	-16.633	-17.091	-74	-17.165
Algemiene dekkingsmiddels	106.748	110.443	173	110.617
Overhead	-18.586	-18.586	0	-18.586
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Onvoorzien	-96	-96	0	-96
Totaal saldo van baten en lasten	**-840**	**1.356**	**-1.012**	**344**
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-1.956	-4.649	-147	-4.796
Onttrekkingen aan reserves	3.024	6.993	711	7.704
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan re-serves	**1.069**	**2.344**	**564**	**2.908**
Geraamde resultaat	**229**	**3.700**	**-448**	**3.252**

Effecten voor de meerjarenraming 2023-2025

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	-22	-22	-22
2: Mienskip	-105	-105	-30
3: Soarch en Wolwêzen	-297	-297	-297
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	36	7	7
5: Wenjen en Omjouwing	0	0	0
6: Iepenbiere Romte	-12	44	-6
Algemiene dekkingsmiddels	173	165	165
Overhead	0	0	0
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	**-227**	**-208**	**-184**
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	78	78	3
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**78**	**78**	**3**
Geraamde resultaat	**-149**	**-130**	**-180**

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2023 - 2025

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025
1: Ynwenner en Bestjoer			
Verschillen kleiner dan € 100.000	-22	-22	-22
2: Mienskip			
Stimuleringsfonds Kunst en Cultuur	-75	-75	
Verschillen kleiner dan € 100.000	-30	-30	-30
3: Soarch en Wolwêzen			
Financiering BBZ	-103	-103	-103
Algemene volksgezondheid	-100	-100	-100
GIDS-gelden	-112	-112	-112
Verschillen kleiner dan € 100.000	18	18	18
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Verschillen kleiner dan € 100.000.	36	7	7
6: Iepenbiere Romte			
Verschillen kleiner dan € 100.000	-12	44	6
Algemiene dekkingsmiddels			
Extra dividend	100	100	100
GIDS gelden	112	112	112
Verschillen kleiner dan € 100.000	-39	-47	-47
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**78**	**78**	**3**
Totaal saldo wijzigingen	**-149**	**-130**	**-180**

Corona

Inleiding

De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken wordt voor zolang dat nodig is aan de bestaande Planning & Control documenten de paragraaf Corona toegevoegd.

Risico's

Bij de uitbraak van de Coronacrisis zijn een aantal risico's benoemd die we lopen. Deze risico's zijn verwerkt in het risicomanagement pakket Naris en zijn onderdeel van de risico's benoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de jaarstukken 2021.

Compensatiepakket

Vanuit het Rijk worden eenmalig gelden toegekend om gemeenten te ondersteunen in de extra gemaakte kosten of de misgelopen opbrengsten. Tot dusver zijn er zes compensatiepakketten beschikbaar gesteld. De totale omvang de pakketten bedraagt € 5,3 miljoen. Deze middelen zijn toegekend op basis van maatstaven in de Algemene uitkering. Het is daarmee een indicatief bedrag en zegt dus niks over de werkelijke extra kosten. De keuze waar de middelen aan te besteden is aan de gemeente zelf.

Het college heeft het mandaat om uitgaven te doen die in de lijn liggen met de doelen waarvoor de corona compensatie is ontvangen. Het mandaat strekt zich tot maximaal de hoogte van de ontvangen compensatie. Via de reguliere planning en control documenten legt het college verantwoording af over de bestede middelen. Van de ontvangen middelen is tot en met de 1e tussentijdse rapportage € 2,8 miljoen besteed. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

Onderwerp	Budget	Claim	Restant
Jeugd	198.000	-	198.000
WMO	350.000	180.136	169.864
Participatie	1.181.000	498.000	683.000
Inkomensondersteuning	812.000	-	812.000
Onderwijs	95.000	-	95.000
Welzijn	216.000	192.500	23.500
Lagere apparaatskosten	962.000	238.350	723.650
Toezicht en handhaving	114.000	6.615	107.385
Verkiezingen	262.000	163.277	98.723
Afvalsturing	72.000	30.921	41.079
Buurt- en dorpshuizen	35.000	36.250	-1.250
Vrijwilligersorganisaties jeugd	31.000	26.000	5.000
Cultuur	837.000	842.500	-5.500
Precariobelasting	30.000	-	30.000
Toeristen- en parkeerbelasting	137.000	201.742	-64.742
Overig		345.916	-345.916
	5.332.000	**2.762.207**	**2.569.793**

Vervolg

De ontvangen middelen vanuit het Rijk zijn vrij besteedbaar. Het is aan de gemeente zelf om te bepalen of en waarvoor deze middelen ingezet gaan worden. Vanaf het begin van het instellen van de reserve is er weinig beroep op gedaan. Vanuit de organisatie komen steeds meer voorstellen om middelen uit de reserve in te zetten voor onderwerpen die annex zijn met Corona, maar niet specifiek bedoeld zijn voor het doel waarvoor de middelen ontvangen zijn. Om een integrale afweging te kunnen maken tussen de diverse beleidsvoorstellen, is het wenselijk om deze voorstellen te integreren in de planning & control cyclus door deze mee te nemen bij het opstellen van de perspectiefnota 2023-2026.

Aangezien wij Corona grotendeels achter ons gelaten hebben zal in het raadsvoorstel van de 1e tussentijdse rapportage 2022 voorgesteld worden om de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve. Mocht er in de toekomst weer een Corona uitbraak komen, dan is de verwachting dat de gemeente daar weer voor gecompenseerd zal worden.